Голос України

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 203 (453) ◆ П'ятниця, 23 жовтня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

Офіційна хроніка

22 жовтня відбулася зустріч Президента України Л. М. Кравчука з виконуючим обов'язки голови Ради Федерації незалежних профспілок України О. В. Єфіменком. Були обговорені питання, пов'язані з наступним позачерговим профспілковим з'їздом, розвитком профспілкового руху в Україні. У ході розмови велика увага приділялася розглядові проблем захисту соціальних, економічних і духовних інтересів трудящих.

* * *

Президент України Леонід Кравчук прийняв 21 жовтня Надзвичайного і Повноважного Посла Великобританії в Україні Саймона Хіманса на його прохання. Посол передав листа від Прем'єр-міністра Великобританії Джона Мейджора, який є відповіддю на послання українського Президента з приводу строків його візиту у Великобританію. Саймон Хіманс відзначив, що британський прем'єр надає великого значення цьому візитові і хотів би зробити все можливе, щоб він пройшов успішно.

У ході розмови було обговорено також ряд питань, які стосуються розвитку торговельно-економічних відносин між Україною і Великобританією.

На завершення зустрічі Леонід Кравчук передав найкращі побажання Джону Мейджору.

* * *

Учора Президент України Леонід Кравчук прийняв Тимчасового Повіреного у справах Монголії в Україні Ядмагійна Дашняма. Відбулась дружня розмова, під час якої обговорювалися питання дальшого розвитку українсько-монгольських відносин, а також наступного офіційного візиту Президента в Монголію. Тимчасовий Повірений поінформував Президента про те, як іде підготовка в Монголії до візиту, спинився на його найважливіших моментах. Леонід Кравчук попросив Тимчасового Повіреного передати Президентові, Прем'єр-міністрові, Голові парламенту Монголії, монгольському народові добрі побажання.

* * *

Голова Національних зборів Туреччини Х. Джиндорук побував учора в радгоспі «Плосківський», що в Броварському районі Київської області.

Там зарубіжного гостя зустрів голова радгоспу П. Волоха. Він докладно розповів панові Джиндоруку про роботу радгоспу, показав своє господарство, відповів на численні запитання.

Того ж дня делегація турецьких парламентаріїв на чолі з Х. Джиндоруком вирушила до Мінська.

ДО ВІЗИТУ В УКРАЇНУ

Як повідомили у прес-центрі МЗС України, 23—24 жовтня в Києві перебуватиме міністр закордонних справ Данії Уффе Еллеманн-Йенсен. Він народився 1 листопада 1941 року. Закінчив економічний факультет Копенгагенського університету у 1969 році. На той час уже працював як журналіст у щоденній газеті «Барлігске Афтенавіс». У період з 1970 по 1975 рік був експертом з економічних та політичних питань у відділі новин Датської радіомовної корпорації. З 1975 по 1976 рік — головний редактор щоденної газети «Борсен». У 1977 році обирається в парламент від Ліберальної партії. З 1978 року — політичний представник Ліберальної партії і голова Комітету з питань європейських ринкових відносин. У 1982 році призначається на посаду міністра закордонних справ. У 1984 році обраний національним головою Ліберальної партії і віце-президентом ЄЛДР (Європейських ліберальних, демократичних та реформаторських партій).

Програмою перебування Еллеманна-Йенсена передбачаються бесіди з Головою Верховної Ради України І. Плющем, Прем'єр-міністром Л. Кучмою, міністром закордонних справ А. Зленком, офіційне відкриття посольства Данії в Україні, прес-конференція для українських та іноземних журналістів.

УВАГА, ЧИТАЧІ!

Наприкінці робочого дня в редакції пролунав телефонний дзвінок. Наша читачка схвильовано повідомила про те, що їй сьогодні не доставили «Голосу України». В поштовому відділенні, куди вона звернулася за роз'ясненням, відповіли, що газету начебто не доставлятимуть до спеціального розпорядження.

— Що трапилося? — схвильовано допитувалася жінка.— Що то за таке розпорядження?

Але й ми не знали нічого. За поясненням звернулися до Міністерства зв'язку України. Ось що відповіла на це начальник управління поштового зв'язку Лариса Клименко:

— У Києві надзвичайно складна ситуація з пальним, пошту до відділень будемо доставляти за спеціальним графіком один раз на тиждень. Такі заходи вимушені і, сподіваємось, тимчасові. Це стосовно столиці. А в областях через нестачу пального газети до поштових відділень зв'язку вже давно доставляються один-два рази на тиждень.

Отак. Що не день, то життя підкидає нам нові сюрпризи. Та невже й справді нічого не можна зробити? Невже й надалі сподіватимемось тільки на Бога, бо ті, кому за посадою доручено рішуче змінити становище на краще, не спроможні щось вдіяти?

ЛЕОНІД КУЧМА ПОВІЗ ДО МОСКВИ ПАКЕТ

Учора в Москві відбулися переговори між урядовими делегаціями України і Росії, що їх очолювали Леонід Кучма і Єгор Гайдар.

За попередніми даними, українська делегація привезла до Москви пакет з 11 угодами, але оскільки було обмаль часу на їх погодження, то підписано лише дві угоди. Про взаємне запровадження торгових представництв та про введення режиму найбільшого сприяння в торгівлі між Україною і Росією.

Крім переговорів з Є. Гайдаром, заплановано також зустріч із Борисом Єльциним та прес-конференцію для журналістів.

Вчора народні депутати України на своєму закритому засіданні прийняли Постанову «Про удосконалення роботи Верховної Ради України». Проект іншої постанови — про вибори голів місцевих представницьких органів і референдум про дострокові вибори до нової Верховної Ради в першому півріччі наступного року — вирішили розглядати відкрито. Що й було зроблено на вечірньому засіданні.

Читайте в номері

12

«ЖОДНА СПЕЦСЛУЖБА НЕ ОБХОДИТЬСЯ БЕЗ ПОМІЧНИКІВ»

Наш співрозмовник — начальник управління СБУ по Чернівецькій області Микола Кушнір.

ВБИВСТВО У ПРИДНІСТРОВ'Ї

5 вбивств — кривавий рахунок особливо небезпечного злочинця, що орудує на території республік колишнього Союзу, слід його потягнувся до Придністров'я. Знешкодити вбивцю мали наші земляки з Білоцерківського міського відділу внутрішніх справ Київської області—підполковник міліції, начальник відділу кримінального розшуку Едуард Ашуров та старший лейтенант міліції оперуповноважений кримінального розшуку Володимир Орлюк.

Із засідки поблизу селища Новотираспольського у службові «Жигулі», що їх надали міліціонерам колеги в Тирасполі для переслідування злочинця, невідомі кинули гранату. Автомобіль загорівся від вибуху, чергами із вогнепальної зброї невідомі розстріляли міліціонерів з України, які мали знешкодити вбивцю.

В Україні мир, але вона продовжує приймати трагічні «вантажі-200», сиротіють сім'ї...

На першому кораблі Військово-Морських Сил України «Славутич» відбулася зустріч екіпажу з групою військових моряків Чорноморського флоту та козаками Буго-Чорноморського коша.

«Славутич» стоїть нині біля причалу Чорноморського суднобудівного заводу в Миколаєві, куди повернувся після успішних ходових випробувань. Його особовий склад — це військовослужбовці Чорноморського флоту, які постраждали за складання присяги на вірність українському народові й були звільнені зі своїх посад.

Фото Олександра КРЕМКА.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про відкладення проведення страйку в Іллічівському морському торговому порту

З метою вирішення колективного трудового спору між незалежною профспілкою докерів та працівників Іллічівського морського торгового порту і адміністрацією цього порту правовими засобами на підставі статті 10 Закону СРСР «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» та постанови Верховної Ради України від 12 вересня 1991 року «Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР» **постановляю:**

1. Відкласти на два місяці проведення страйку, призначеного незалежною профспілкою докерів і працівників Іллічівського морського торгового порту на 23 жовтня 1992 року.

2. Начальникові Іллічівського морського торгового порту М. Ф. Кузьменку продовжити переговори з незалежною профспілкою докерів і працівників порту з метою відшукання взаємоприйнятного розв'язання колективного трудового конфлікту, що виник.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м. Київ
21 жовтня 1992 року

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про представника України в Міжнародній комісії з наукових досліджень Середземного моря

Призначити ЄРЕМЄЄВА Валерія Миколайовича представником України в Міжнародній комісії з наукових досліджень Середземного моря.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
21 жовтня 1992 року

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВІДБУВ ДО МОЛДОВИ

Сьогодні Президент України Л. М. Кравчук відбув з офіційним візитом у Республіку Молдова.

В ході візиту передбачається підписання Договору про добросусідство, дружбу та співробітництво між Україною та Республікою Молдова, зустріч з представниками Товариства української культури, відвідання науково-дослідного інституту генетики. Детальніше про цю поїздку — в одному з наступних номерів газети.

РОЗМОВА З ПРЕДСТАВНИКАМИ «ПРОСВІТИ»

В середу, 21 жовтня, Прем'єр-міністр України Леонід Кучма прийняв представників найчисельнішої громадської організації України — Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Шевченка, яке налічує більше півмільйона членів. У розмові порушувались проблеми становлення української державності, розвитку української мови та культури. Прем'єр-міністру були висловлені конкретні пропозиції з питань національно-культурного відродження, запропонована концепція вдосконалення системи управління всім комплексом культурних, освітніх та гуманітарних міністерств, управлінь та комітетів. Наголошувалось на необхідності посилення державного сприяння процесу національного відродження на Україні.

(Укрінформ).

Пишемо нову Конституцію України

НЕ «КОЖНОМУ», А ГРОМАДЯНИНОВІ, НЕ ДЕКЛАРУВАТИ, А ГАРАНТУВАТИ

Право на охорону здоров'я є одним з найважливіших прав громадян, і проект Конституції України це фіксує у статті 46. Однак виклад її залишає бажати кращого. Конституція — це юридичний документ, покликаний регламентувати життя держави протягом десятиріч, а може й довше. Отже, все в ній має бути виважене, кожна фраза, кожне слово. У запропонованому проекті є моменти, які треба визначити чіткіше. Звернімося до тексту.

Що є об'єктом правового визнання, правової охорони і захисту? Звичайно ж, здоров'я! Це категорія надзвичайно складна, бо, з одного боку, здоров'я є природним благом, а з другого — благом особистим і суспільним, з одного боку, воно є категорією немайновою (юристи знають категорію особистих немайнових прав, серед яких є право на охорону здоров'я) і водночас... майновою, яка може мати грошове вираження. Отже, з огляду на те, що в сучасному світі здоров'я людини і народу є одним із загальноприйнятих показників суспільного прогресу, статтю, яка закріплює право громадян на охорону здоров'я, слід поставити на початку відповідного розділу, доповнивши її, можливо, правом громадян на охорону життя, оскільки ці категорії (життя і здоров'я) є однопорядкові і близькі за своїм змістом.

Що є об'єктом права громадянина або що може забезпечити держава своїм громадянам — охорону здоров'я чи тільки медичну допомогу? Видається, що термін «охорона здоров'я» є значно ширшим за своїм змістом і включає в себе і надання медичної допомоги. Тому слід було б всіляко вітати використання у проекті Конституції саме цього поняття, коли б... Коли б воно не тягнуло за собою інших запитань, зокрема чи здатна молода держава реально забезпечити своїм громадянам право на охорону здоров'я? Як саме буде визначена роль держави у справі охорони здоров'я громадян? Адже охорона здоров'я включає в себе, крім надання власне медичної допомоги, широкі соціальні, економічні, правові, спеціальні медико-профілактичні заходи аж до забезпечення громадян сприятливим для життя і здоров'я середовищем проживання, відповідними якісними продуктами харчування і питною водою, ліками, відповідними гігієнічними умовами праці і побуту. Як тут бути?

Далі. У другому абзаці цієї статті є положення про те, що держава лише «створює умови для високоефективного і рівнодоступного для всіх медичного обслуговування». Вживання тут термінів «високоефективного» і «рівнодоступного» є недоречним, бо зрозуміло, що скільки б ми не говорили слово «мед», від цього в роті солодше не стане. З цієї ж причини не слід вживати положення про поєднання «безплатних і платних форм медичної допомоги», бо воно також є не чітким і тягне за собою цілу низку питань: якщо безплатних — то для кого, якщо платних — то у яких випадках і хто, власне, повинен платити — держава, підприємство, страхова організація, чи сам громадянин? І це слід також чітко визначити у статті. На мою думку, найважливішим для громадянина є доступність охорони здоров'я і саме це слід зафіксувати, щоб не спричинити ситуацію, коли плачуть лише бідні.

Оскільки за умов кризи забезпечити охорону здоров'я всіх громадян на високому рівні держава не зможе, слід скористатися досвідом інших передових країн і встановити гарантований державою рівень медичної допомоги і охорони здоров'я. Щодо оплати. У підготовленому Міністерством охорони здоров'я України проекті Закону «Про страхування здоров'я громадян» передбачається обов'язкове страхування всіх працюючих громадян коштом працедавця, а непрацюючих (школярів, студентів, пенсіонерів, безробітних) — за рахунок коштів державного і місцевого бюджетів. Отже, слід прямо сказати громадянам, що і в умовах нової організації охорони здоров'я, основний обсяг медичної допомоги подаватиметься безплатно. Безплатним для громадянина мають бути швидка медична допомога, лікування певних захворювань, перебування на стаціонарному лікуванні. А ось понад гарантований мінімум громадянин зможе за власні кошти одержати лише додаткове лікування і медичні послуги (масаж, зубне протезування дорогоцінними металами, окрема палата в лікарні, телефон, телевізор, холодильник, індивідуальне харчування тощо).

Тепер — хто є суб'єктом права на охорону здоров'я? Запропонований у проекті варіант звертання «кожний» не є досконалим що з стилістичного, що з юридичного боку. Чи однакове право на охорону здоров'я має громадянин України, який все життя прожив і пропрацював у цій державі, сприяв її розбудові, зміцненню її добробуту, платив податки, з яких формувався державний бюджет і виділялися кошти на розвиток державної системи охорони здоров'я, і іноземець, який вчора приїхав в Україну і потребує медичної допомоги. Як на мене, то іноземні громадяни не є суб'єктами права на охорону здоров'я в Україні. Але воно може надаватись їм на основі спеціальних угод, укладених між урядами України і іншої держави, на території якої громадянам України гарантуватиметься право на медичну допомогу і охорону здоров'я. А якщо в інших країнах, наприклад, у США, медична допомога як своїм, так і іноземним громадянам надається на основі обов'язкового і добровільного страхування (така система!), то так само має бути і з іноземцями у нас, зокрема з громадянами США. В'їздиш на територію України — купуй страховий поліс. Це і є паритет у дії!

Саме звертання «кожний» не є правовим і зобов'язальним. У відносинах з державою людина виступає як громадянин. І не слід боятися цього терміну, бо він є високоетичний і високоморальний і до того ж загальновживаний. Недарма ж ми поважаємо громадянську позицію, встановлюємо і захищаємо громадянські права, будуємо і вводимо в проект Конституції термін «громадянське суспільство». Тому слід і вживати таку форму цієї (та й інших) статті, як «громадяни України мають право на...».

Але ж годі. Всіляка критика має бути конструктивною. Мені, як громадянинові України, далеко не байдуже, якою буде майбутня Конституція, що вона принесе народові, як її розцінять у світовому співтоваристві. Ці міркування і певний досвід у підготовці законопроектів та деяких інших правових актів дозволяють запропонувати такий варіант тексту цієї статті:

«Стаття... Право громадян на охорону життя і здоров'я — природні, непорушні і невід'ємні блага кожної людини.

Україна визнає, забезпечує, охороняє і захищає право кожного громадянина на охорону життя і здоров'я.

Держава створює необхідні умови для здорового способу життя усіх громадян і організовує охорону їхнього життя і здоров'я, включаючи і надання їм необхідної медичної допомоги».

**Зіновій ГЛАДУН,
кандидат юридичних наук, доцент Львівського медінституту, правовий радник Українського лікарського товариства у Львові.**

«Набридло жити в перехідних періодах...»

Депутати Амур-Нижньодніпровської районної Ради Дніпропетровська перенесли на наступну сесію обговорення проекту нової Конституції України. Причина? Мало хто з народних обранців ознайомлений з текстом проекту...

Про це повідомив депутат згаданої райради Василь Криканюк. Повідомив, коли з ініціативи обласної Ради за «круглим столом» зібралися активісти різних партій, рухів і громадських організацій Дніпропетровщини, щоб якраз і висловити своє ставлення до проекту Конституції. Потім доцент держуніверситету Тамара Токар, яка завітала на розмову від товариства «Просвіта», скаже, що виступ Василя Адамовича не на жарт її злякав.

Але не тільки тому, що люди дійсно, на жаль, досі майже не виявляють інтересу до доленосного документа. В. Криканюк розказав ще й таке: він як депутат у своєму окрузі збирав виборців, а члени районної Ради ветеранів зустрічалися з квартальними приватного сектора та частково з населенням за місцем проживання. І тут, там, мовляв, дійшли висновку, що це «не наша Конституція», що «її треба рішуче відхилити», що треба накласти вето — і квит.

— Та як можна робити настільки категоричний і явно пропагандистський висновок, не вивчивши достеменно проекту? — резонно обурювалася Тамара Токар.— Якщо навіть депутати до пуття його не знають...

Оцей «круглий стіл», мабуть, і став у області першою серйозною акцією в обговоренні майбутнього Основного Закону України. Дуже хочеться сподіватися, що дискусія, яка на ньому виникла, примусить багатьох і багатьох дніпропетровців нарешті схаменутися, витрусити з себе байдужість і добре вивчити проект. Тим паче що спеціально створена обласною Радою робоча група закликає людей до цього. А розпочала вона діяльність із розповсюдження масовими тиражами тексту проекту. «Інертність робітничого класу і трудового селянства», на яку зіслався і заступник голови обласної міжгалузевої Ради профспілок Володимир Козаченко, пояснивши її втомою людей від безплідних політичних протистоянь та нинішніх соціальних труднощів, може дійсно виявитися згубною. Адже за «круглим столом» навіч зіткнулися полярні погляди на пропоновану нову Конституцію.

Голову обласної організації спілки трудящих Олександра Коновалова, скажімо, проект не просто розчарував, він назвав його «кроком назад від завойованих раніше гарантій» і навіть «обманом 93 відсотків трудового люду, які не будуть миритися».

А голова обласної організації української республіканської партії Петро Розумний, навпаки, вважає, що пропонований проект — значний крок уперед до правового та демократичного суспільства. Нарешті голова крайової ради Руху Іван Шулик попередив: проект багатообіцяльний, але підготовлений так, «наче ситуація, що склалася нині, триватиме ще довго, якщо не вічно». Чи не закріпить Конституція засади, які потім обернуться «диктатурою президентської влади»? Така небезпека, мовляв, є.

— Наш народ за багато років звик до ненормального життя, до всіляких перехідних періодів. От і автори проекту нової Конституції мислять також, що нинішній перехідний період буде тривалим,— заявив Іван Шулик.

Були й інші точки зору, але вислів «обридло жити в перехідних періодах» цитувався потім не раз. Який зміст вкладали оратори в репліку — це вже інша річ. Бо до чого ми маємо переходити — це тлумачилося далеко і неоднозначно, і не в унісон один одному. Я б сказав так: одних вабить минуле, інших — майбутнє. Тож висловлювалися протилежні думки про завтрашній суспільно-державний устрій України. Така соціально-психологічна ситуація в Україні склалася через непослідовність Верховної Ради і особливо уряду Вітольда Фокіна у проведенні економічних реформ.

**Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».**
Дніпропетровськ.

ОЦІНКИ ЗБІГЛИСЯ, АЛЕ НАДІЯ ЗАЛИШАЄТЬСЯ. НА ЖИТТЯ

Суб'єктивна думка спецкора

Безсумнівно, найпомітнішою подією, безпосередньо пов'язаною із самітом найвищого ранту в Бішкеку, в політичному житті України стала зустріч її Президента Л. Кравчука з Головою Верховної Ради Республіки Крим М. Багровим. Як відомо, в киргизькій столиці остаточно з'ясувалося, що колишні суб'єкти СРСР, нинішні країни СНД, нічого не мають проти відновлення прав депортованих народів, зокрема кримських татар, але не поспішають для розв'язання їхніх проблем трусонути калиткою. Зате перед усім світом вони заявили про свою демократичність з великої літери і в спеціальній угоді записали, що відновлення прав депортованих не може здійснюватися за рахунок ущемлення прав інших людей. А безпосередньо перед зустріччю і під час неї кримські татари, відповідаючи на заклик свого Меджлісу, зі «зброєю пролетаріату» в руках трощили кримський парламент, а парламентарії півострівної автономії визнали і їхні дії, і сам Меджліс антиконституційними і навіть висунули вимогу перепідпорядкувати полк міліції в Криму його владі з однією метою — щоб став гарантом спокою і законододержання і для татар «рай» на півострові завжди був «Красним». (Згадайте початок кримського інциденту — погром кримськотатарського самобуду 1 жовтня біля села Красний Рай під Алуштою).

У Києві обидва керівники дійшли спільної думки щодо кримських подій, і Л. Кравчук заявив, що, по-перше, нічого не маючи проти відновлення прав кримськотатарського народу на повернення на історичну батьківщину і обіцяючи всебічну допомогу. у розв'язанні цих проблем, влада України відносини матиме тільки із законно обраною владою Сімферополя. По-друге, що ніхто в Києві не дозволить громити в Криму камінням приміщення органів влади, знову ж таки законно обраної. По-третє, кримські татари повертатимуться, але спокійно і планомірно, виходячи з реальних можливостей України, де-факто залишеної сам на сам з цією проблемою.

Що проти сказаного можна заперечити? З точки зору формального законодавства, безумовно, нічого. Керівники дали конкретним подіям конкретну політико-правову оцінку. Тим більше, що пам'ять про наслідки походу розгніваних громадян з багнетами через площу до Зимового палацу, де засідала законна влада, така жива, що стоїть перед очима усіх нас з вами, а для кримських татар вона «вікопомна» ще й через події 18 травня 1944 року, коли до їхніх домівок з автоматами в руках зранку підійшли нащадки славних штурмовиків Зимового і — як худобу, а не людей — заганяли до товарних вагонів.

Але область політики і права тому і є надзвичайно нетривкою штукою, що, на мій погляд, не терпить однозначних рішень. Бо правильне з одного боку має, як правило, ще й інший бік — зокрема оцінку того чи іншого явища, так би мовити, з точки зору вічності. А під цим кутом зору, вважаю, київська спільна думка керівників має кілька, як би м'якше сказати, слизьких моментів.

Ну, по-перше, М. Багров висловив думку про те, що було б дуже добре, коли б кримські татари поверталися планомірно, по п'ять тисяч щорічно, і тоді все, мовляв, було б адекватним сьогоднішнім економічним можливостям прийняти переселенців. Але чому ж тоді не враховуються настрої кримських татар? Адже сотні тисяч їх вивозили одномоментно, половина з них загинула в нелюдських умовах, і сьогодні до Криму повернулося приблизно половина загальної чисельності народу. З огляду на це закономірним є запитання: на скільки років затягнеться процес повернення? Відповідь: на десятиліття, а отже, на півострів повернуться тільки нащадки тих, кого депортували. Для кримських татар як нації, що має формуватися на своїй етнічній батьківщині, наслідки можуть бути передбачувано катастрофічними: вона може зникнути з лиця землі як етносоціальний організм...

По-друге, вже визнано, що люди мають природні права і формальні закони для їх захисту. «Золота середина» ж у реалізації перших і других полягає в тому, що застосування законів на захист прав одних людей не повинно зачіпати прав інших. В противному разі формальні закони для одних стають неправовими для інших. Керівники Криму і України це визнали, але без урахування природного права кримськотатарського народу на свою державність, яку в них спочатку забрала Російська імперія, а в 1921 році не відновила радянська. На жаль, проігнорувала це право в лютому 1991-го й Україна. А право на державне самовизначення на етнічній території — з розряду природних і невід'ємних для кожного народу.

Крім того, процес творення нових держав на території колоній завжди відбувається з порушенням формального законодавства метрополії чи, іншими словами, колоніальної імперії. Досвід історії такий, що американці, не порушивши формальних законів королівської Британії, не мали б своїх США, а українці, не порушивши законів Союзу, — самостійної України. Згадайте звинувачення Кремля в антизаконності «параду суверенітетів» колишніх республік СРСР. Життя таке: коли чогось не дають на підставі природних прав, доводиться порушувати формальні закони. Коли до цього вдалися кримські татари, проігноровані владою відновленої автономії, в Києві чомусь забули, що самі так діяли. Слава Богу, що хоч утрималися від того, як свого часу діяв Союз у Тбілісі чи Вільнюсі. Отже, можна зрозуміти реакцію Києва на дії кримських татар, але не треба, як на мене, забувати і права останніх.

По-третє, керівники, здається, не врахували можливості політичних провокаційних заяв з боку тих, хто вважає, що порядок можна навести тільки «залізною рукою». Реакція депутатів Криму зрозуміла: кримські татари не визнають кримських законів, а отже, чинять замах на крісла законодавців і тому їхні дії — неконституційні. Але як можна зрозуміти заяву народного депутата України В. Козаренка 14 жовтня, який, зачитавши конфіденційну службову записку керівника кримської міліції Л. Кравчуку, попросив «свого Президента» дати «рішучу відсіч» не тільки «зайдам» з-за кордону, а й кримськотатарським порушникам законів, які, мовляв, сплять і бачать в Україні громадянську війну? Адже то майбутні «легіонери» Республіканського руху Криму могли дозволити собі два роки тому йти до пікетів і самобудів кримських татар з плакатами «Батьківщина кримських татар — Монголія», а в найвищому законодавчому органі республіки, певно ж, таки, відомо, що Крим — частина України, а кримські татари — корінний народ півострова, а отже, й України.

То що ж виходить, що після київської зустрічі двох лідерів Україна потрапила до безвиході і кримським татарам не залишається нічого іншого, як продовжувати швидкими темпами повертатися на півострів, гуртуватися, оголошувати національно-визвольну війну і влаштовувати там карабахський, придністровський чи гагаузький варіанти? На жаль, можливість саме такого розвитку подій остаточно відкидати сьогодні не можна...

...Л. Кравчук, відповідаючи на запитання про перспективу кримськотатарської державності, сказав так: «Далі буде новий етап формування нових органів влади і повинні бути знайдені такі механізми, які відбили б права в першу чергу кримськотатарського народу, бо Крим — то його батьківщина». У цих словах, не знаю як кому, а мені, простому громадянинові України, хотілося б вбачати надію. З одного боку, на розважливість нинішніх і майбутніх політиків Криму, які зрозуміють кримських татар. З другого,— на стриманість лідерів Меджлісу, які повинні зрозуміти, що історію можна робити й без каміння чи автоматів у руках. Що Крим став батьківщиною і для тих двох з половиною мільйонів кримчан, які живуть там сьогодні і менталітет та. звички яких не можна «переробити» за години чи навіть дні і місяці. Є надія на взаєморозуміння. Хочеться, щоб вона не померла ні першою, ні останньою, бо то надія на життя.

Володимир СКАЧКО.

ГРИМИТЬ СЛОВЕСНИЙ ГРІМ

Влада Рад — влада Президента

Ще на початку літа у Херсоні гриміли пристрасті щодо забезпечення міста питною водою. Група депутатів міської Ради вкрай загострила водне питання, звернувшись до Президента України Леоніда Кравчука з заявою щодо протиправних дій його представника в області О. Мельникова. Виявляється, Олександр Тихонович розпорядився прискорити будівництво водозабору з Дніпра, вже перший комплекс його на 50 тисяч кубічних метрів має стати до ладу наприкінці наступного року. В чому ж тут проблема?

Історія ця давня, постійно нагадує за себе. Ще свіжі в пам'яті справжні бунти жителів Цюрупинського району, які категорично протестували, щоб з їх території для Херсона брали високоякісні запаси підземних вод. Сплески громадської активності сягали такої точки, що інколи доводилося втручатися й міліції. Ніде правди діти, певні політичні сили готові й воду використати для роздмухування невдоволення виконавчою владою.

Але чому для міської водомережі не підходить Дніпро? Споживати його воду, як стверджують депутати, просто неможливо через її значну забрудненість, токсичність. Ні для кого нині це не новина. Приміром, у рішенні облвиконкому ще від 15 вересня 1989 року, підписаному, до речі, нинішнім представником Президента, а тоді головою виконкому, теж йдеться про напружену екологічну обстановку в пониззі Дніпра. Ріку тривалий час забруднюють. Вміст нафтопродуктів перевищує у воді гранично допустиму концентрацію уп'ятеро, в річку скидають тисячі тонн баластних вод із морських суден, що приходять у порт, до неї потрапляють деякі шкідливі для здоров'я людини хімічні речовини.

Тільки повна незалежна експертиза дніпровської води в районі водозабору, а також наявність висновків Міністерства охорони здоров'я України щодо доцільності його спорудження можуть вгамувати пристрасті, прояснити ситуацію. Цього саме і прагнула міськрада, яка на своїй сесії рік тому вирішила забезпечити названу експертизу. Але представник Президента чомусь поспішив учинити по-своєму, видавши згадане розпорядження.

На думку 30 депутатів міськради, цим самим він порушив кілька положень законів про місцеві Ради та місцеве і регіональне самоврядування, про представника Президента, про охорону навколишнього середовища.

Як бути? Схоже, точка зору народних обранців знаходить дедалі більше прихильників. Варто лише послухати, про що говорять на мітингах чи на невеликих зібраннях громадян опоненти О. Мельникова. Але не всі схильні вергати політичні громи і блискавки. Депутати знову згадали за великі запаси цюрупинської води — звідти можна брати щодоби не менше як 700 кубометрів. Можна й уникнути конфлікту з місцевими жителями. Найбільш придатною, так би мовити компромісною, територією для водозабору є північна частина полігону стратегічної авіації, розташованого в Цюрупинському районі (це ж треба було комусь додуматися обрати ці чудові місця під полігон). З військовими вже почалися ділові консультації. Ініціативу виявив народний депутат України Борис Марков. Начебто міністр оборони України не проти, щоб віддати частину території полігону для влаштування водозабірних свердловин.

Ще один резерв питної води — зона підтоплення у цьому ж районі. З неї щороку викачують близько 100 мільйонів кубометрів води, придатної для пиття. Її скидають у повноводний Північно-Кримський канал. Чи не краще її спрямувати в інший бік, до Херсона?

...Гримить словесний грім, вистачає критики на адресу керівника державної адміністрації. Чи прислухається він до неї? Мова, звичайно,. не тільки про воду. Декому дуже хочеться посварити законодавчу і виконавчу владі.

Іван ТАВРІЙСЬКИЙ.
Херсонська область.

ДО НОВОГО УРЯДУ

Відбувся пленум Спілки офіцерів України, на якому офіцери Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки та органів внутрішніх справ прийняли звернення до Верховної Ради та Прем'єр-міністра України Л. Кучми.

У зверненні відзначається, що поглиблення соціально-економічної і політичної криз, подальше зубожіння народу, соціальна і правова незахищеність військовослужбовців, великомасштабна корумпованість і мафіозність державних органів влади і управління, розгул злочинності і наступ реакції на всіх напрямах реально загрожують не тільки стабільності в суспільстві, а й незалежності України.

В цей складний, тривожний і відповідальний час, вважають офіцери, дуже важливим, якщо не найголовнішим, є якнайшвидше створення високопрофесійного уряду народної довіри, який повинен стати основою сильної виконавчої влади, що діяла б у рамках Конституції і законів України.

Офіцери України пропонують ввести до складу Кабінету міністрів України міністра оборони України генерал-полковника К. Морозова і голову Служби безпеки України генерал-полковника Є. Марчука.

Разом з тим у зверненні пленуму Спілки офіцерів підкреслюється, що нинішнє керівництво МВС України не проводить необхідних реформ у органах внутрішніх справ, що забезпечило б правопорядок, захистило б громадян від злочинних посягань, очистило б міліцію від корупції і зловживань.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

Продиктовано в номер

НА МІЛИНІ

Як повідомила «Крымская газета», у безвиході опинилася група суден об'єднання «Керчрибпром», що веде лов біля берегів Мавританії. У телеграмі, надісланій Раді міністрів Криму керівниками суден «Арабат», «Герої Ельтигену», «Зодіак», «Мезосфера» говориться, що судна залишились без дизельного пального, є загроза здоров'ю людей. А «Південриба» і Держрибгосп України самоусунулися від конкретних заходів, кинули моряків напризволяще. Якщо не буде вжито термінових заходів, рибалки змушені будуть залишити мавританські води і взяти курс на Лас-Пальмас, під захист світової громадськості.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

«НЕЗАВИСИМОСТЬ» ПАЛИТЬ МОСТИ

На прес-конференції, присвяченій спаленню невідомими вхідних дверей квартири головного редактора газети «Независимость» Володимира Кулеби, потерпілий люб'язно роздав журналістам ці фото. Сталася подія в ніч з 18 на 19 жовтня, коли хазяїн був у від'їзді. Головний редактор «Независимости» заявив, що вважає цю акцію суто політичною: підпал зроблено у такий час, що всерйоз постраждати ніхто не міг, та й горюча рідина, якою мастили двері, була акуратно нанесена так, що залишалася можливість мешканцям для евакуації. В. Кулеба поставив подію в один ряд з погромами редакцій незалежних газет у Житомирській та Харківській областях, арештом журналіста Щербатюка та іншими акціями, які символізують «наступ реакції на незалежну пресу». Тому поруч був президент Асоціації незалежної преси, редактор газети «Вечірній Київ» Віталій Карпенко, який заявив про необхідність поновити діяльність асоціації, яку було помилково згорнуто. В. Кулеба додав, що знає авторів акції і що на випадок його «фізичного усунення» переправив у деякі країни матеріали, які проллють світло на цю (і не лише на цю) історію, якщо з ним щось трапиться. Шкода, що тільки в цьому випадку...

А з головним редактором «Независимость» важко не погодитися у тому, що квартира його навряд чи могла згоріти. У такому районі і в такому будинку депутати не живуть. Живуть великі люди...

Костянтин ПАРИШКУРА.

ЩОБ НЕ ЗАЛИШИТИСЯ З НОСОМ

Добра вість

Вантажно-транспортні машини, які випускає виробниче об'єднання «Донецькгірмаш», добре відомі за межами країни. Та ось біда: задовольнити на них попит доночвани можуть лише на третину. Причина відома — катастрофічний дефіцит комплектуючих, які здебільшого доводиться діставати за кордоном і, як правило, в ближньому зарубіжжі — Росії. Та наш північний сусід і тут, як кажуть, гне своє. До валюти, правда, ще не дійшов, але на бартері наполягає.

Це, звичайно, машинобудівникам не вигідно. Ось і вирішили в об'єднанні знайти собі більш надійних партнерів. І знайшли. Дизелі погодилися постачати з Харківського заводу «Серп і молот», гідромеханічні коробки — з науково-виробничого об'єднання «Автовантажмашина», що у Львові.

Чи не є це прикладом для інших підприємств, які продовжують звинувачувати в усіх своїх бідах постачальників із далекого і близького зарубіжжя, не бажаючи знайти партнера в межах батьківщини?

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецьк.

У партіях і рухах

ХАЙЛЬ ШПІРКО?

Олег Шпірко — постать у Полтаві одіозна. Маючи вищу освіту і трьох малолітніх дітей, ще п'ять років тому залишив роботу в одній із житлово-експлуатаційних дільниць і сповна присвятив себе «великій боротьбі». За які ідеали тільки не кидався він на дзоти комуністичного оплоту! За його словами, заснував у Полтаві Рух і філію УХС, був помічником у не менш скандально знаменитого колишнього народного депутата СРСР Миколи Куценка. Затим кував організацію українських націоналістів на Полтавщині, обіймав посаду прес-секретаря Всеукраїнського угруповання націоналістів-петлюрівців. Значні люди подейкують, що за ним все ж таки хтось стоїть: чи то «цереушники», чи то «гебешники», але Олег Миколайович на те не зважає і продовжує дивувати людей новими ідеями.

Найсвіжіша з них — у Полтаві засновано націонал-соціалістичну партію України, утворено крайову організацію. Звичайно ж, її співзасновником став пан Шпірко. За браком газетної площі не стану переповідати програмні цілі та завдання нового угруповання. Зверну лише увагу на кілька суттєвих моментів. Символом НСПУ визначено свастику, а можливий прихід до влади — за зразком Гітлера чи Піночета. Гадаю, коментарі тут абсолютно зайві.

Григорій ГРИНЬ.

Полтава.

ЗА ВИЗНАННЯ УПА

14 жовтня 1992 року виповнилося 50 років з того дня, коли з розрізнених загонів організаційно було оформлено у волинських лісах Українську повстанську армію (УПА). З нагоди ювілею учасники урочистих зборів у Рівному, у яких брали участь члени Великої Ради Руху, звернулися до Президента та Голови Верховної Ради України. У зверненні йдеться про те, що створення незалежної української держави, яке було єдиною метою діяльності УПА, здійснилося, але і досі не вшановані ті, хто віддав життя і здоров'я за велику справу. **У зверненні пропонується офіційно, від імені Верховної Ради України, заявити про правомірність національно-визвольної боротьби УПА, визнати УПА воюючою стороною та надати колишнім воякам УПА статус учасників Руху опору з розповсюдженням на них пільг ветеранів II світової війни.**

Власна інформація «ГУ».

Репліка

«АиФ», прокинься!

«Мои друзья из Чехословакии говорят,— задає питання тижневику «Аргументы и факты» А. Кулик з Воронежа,— что у них в продаже появилось много наших автомобилей. Это так?»

«Да,— відповідає газета,— на чехословацком рынке появилась запорожская «Таврия», которая заметно дешевле остальных, в том числе местных малолитражек «Шкода». И заказчиков сейчас почти 4 тысячи. В нынешнем году едва ли удастся удовлетворить спрос полностью. Пока подписан контракт на поставку одной тысячи автомобилей».

Шановні панове з «АиФ», прокиньтеся! Запорожські автомобілі — це українські автомобілі. І нехай вас не хвилює, як «удовлетворить спрос»: це вже наші турботи. Продавайте «Москвичі»!

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Знай наших!

НЕ НОБЕЛІВСЬКА, АЛЕ...

Депутат Кіровоградської облради, підприємець Анатолій Ткач заснував власну премію для заохочення й пропаганди української народної пісні. Розмір її — 10 тисяч карбованців, з індексацією на випадок інфляції. Премія присуджуватиметься в День незалежності України.

А президія правління Волинського обласного відділення Українського фонду культури запровадила добродійну стипендію для обдарованих учнів та студентів учбових закладів культури і мистецтва.

За повідомленнями власкорів «ГУ».

«ЗОНА ПРОХОДИТЬ К

Долі людські

Картина явно сподобалася американцю.

— Як вона називається? — звернувся він до перекладача.

— «Яблука на снігові»,— відповів той.

— Гм,— глузливо пирхнув американець.— Я назвав би її «Безгосподарність».

Сам того не відаючи, американець видав «чорнуху». Бо ті яблука і той сніг — радіоактивні. З чорнобильської зони.

Безгосподарність? Злочинність. Бо йдеться не лише про сплюндровану матінку-землю. Йдеться і про нас із вами. Про долю нащадків. І тому так боляче і тривожно дивитись на полотна художника-сталкера Петра Ємця.

Для декого Ємець — не професійний художник, адже він, так би мовити, бездипломник. Пробачте, але де і коли було навчатися сільському хлопчині, батька якого забрала війна? Школа — колгосп. Замість пензля — жорсткі важелі трактора. Робочий день, як говорять у бухгалтерії, ненормований — від зорі до зорі. І тільки вільні годинки, яких небагато,— для паперу, полотна. Здавалося б, зачахне талант, щедро дарований природою, побут, сімейні клопоти, праця не за покликанням перетворять його у звичайнісіньке захоплення, хобі.

Трапився щасливий випадок — у Володарці організували художньо-оформлювальну майстерню. Звісна річ, сюди професіоналів не заманиш — «халтура», непрестижно. Тож Петра прийняли з радістю. Радів і він, адже тепер, цілими днями, з пензлем, фарбами...

В «зону» Ємець напросився сам. Ні, не в ролі літописця. Ліквідація наслідків аварії на ЧАЕС потребувала багатьох рук. Військкомати наказним порядком збирали воїнів запасу і, буцімто для польових занять, вивозили їх на роботи в радіоактивні місця. Петро ж поїхав добровольцем.

На картині «Як страшний сон» — оголений до пояса чоловік з дівчинкою на руках. Його знекровлене, аж сіре тіло пронизують ряди колючого дроту. Чоловік, в якому легко впізнати Ємця, намагається вирватися з огоро- жі, але дріт своя жертву.

— Зона п мене,— каже нізащо не від пер навідую довго перебу не можна. Н в'язку... До таку кульбаб

З картино рана, земле найомився, а над якою на нятими в роз їть ліквідатс т. Т ж лик[illegible] вті бел. Вони ви листях!

— Кульба яснює [illegible] про тріти [illegible]

«Зона про не»... Це не гірка дійсніс ла здоров'я частіше кида няного ліжк центр реабі льців-ліквідаі Ємця туди дилося. Па із перших, руджувати він, Петро

МАСЛО ПОПЛ

Обласна афера

Чернігівське масло користується високою популярністю не тільки у населення, а й у комерційних колах. У Вірменії, наприклад, один кілограм цього продукту можна продати за 1000 карбованців. Тож, мабуть, не випадково виникла комерційна операція, яка вразила жителів обласного центру. Тисячу тонн вершкового масла, ліцензію на вивезення якого за межі України підписав перший заступник глави обласної адміністрації В. Суховірський, керівництво об'єднання «Чернігівмолпром» незаконно передало київській фірмі «Інтелкон». Далі ж папірцем на одержання масла заволоділа фірма «Ерідан», вона й повинна була передати продукцію фірмі з Вірменії.

Всього ж у ході розслідування, яке бітники СБ лено вісім отриманні-зо задіяна наві спортна аві ському війсі затримано здійснити в

БЕЗРОБІТНИМ ЗНАХО

Прецедент

Значну кількість міських жителів направили міські й районні центри зайнятості нинішнього року в сільське господарство. На полях Новоархангельського району працювало близько 400 чоловік, у Світловодському та Долинському районах — понад 200.

Восени щодня понад сто жителів обласного центру працювали на збиранні овочів у господарствах приміського району. Непогано організували трудові де Ульяновськ ська, Но Олександрі нятості. Х

В ОДНІЙ ЯМІ —

Пригода

На будівельному майданчику, що на вулиці Конякіна, екскаватор копав яму під фундамент майбутнього будинку. У ковші разом із землею виявилося кілька гранат.

Коли сюди прибула група спеціального саперного загону, то військові побачили на землі акуратно складені міни, снаряди, протитанкові гранати, патрони... За 4 дні напруженої і небезпечної роботи сапери відшукали і знешкодили 2300 гранат часів першої світ типіхотних мін, 160 ла торів різни кілограма ряді і три

...ИСЯ

...их партне- ...изелі пого- ...з Харківсь- ...і молот», ...обки — з ...о об'єднан- ...шина», що

...кладом для ...в, які про- ...увати в ...остачальни- ... близького ...жаючи зна- ...межах бать-

...ЩЕНКО.

...О?

... «гебешни- ...иколайович ... продовжує ...овими іде-

...их, — у По- ...аціонал-со- ...ю України, ... організа- ... її співзас- ...н Шпірко. ...ої площі не ... програм- ...ня нового ...ону лише ...уттєвих мо- ... НСПУ ви- ... а можли- ...ади — за ... Піночета. ... тут абсо-

...ГРИНЬ.

...ПА

...ПА, здійсни- ...е вшанова- ...иття і здо- ...справу. У ...ться офі- ... Верховної ...явити про ...аціонально- ...би УПА, ви- ...чою сторо- ...ишнім воя- ...учасників ...повсюджен- ... ветеранів

...ція «ГУ».

...ься!

...рить спрос ...дписан кон- ...одной тыся-

... з «АиФ», ...орожскі ав- ...аінські авто- ...не хвилює, ...спрос»: це ... Продавайте

...ЬНИЧУК.

...АЛЕ...

...авління Во- ...о відділен- ...фонду куль- ... добродійну ...одарованих ... учбових за- ... мистецтва.

...ими влас-

«ЗОНА ПРОХОДИТЬ КРІЗЬ МЕНЕ»

Долі людські

Картина явно сподобалася американцю.

— Як вона називається? — звернувся він до перекладача.

— «Яблука на снігові»,— відповів той.

— Гм,— глузливо пирхнув американець.— Я назвав би її «Безгосподарність».

Сам того не відаючи, американець видав «чорнуху». Бо ті яблука і той сніг — радіоактивні. З чорнобильської зони.

Безгосподарність? Злочинність. Бо йдеться не лише про спаплюжену матінку-землю. Йдеться і про нас із вами. Про долю нащадків. І тому так боляче і тривожно дивитись на полотна художника-сталкера Петра Ємця.

Для декого Ємець — не професійний художник, адже він, так би мовити, бездипломник. Пробачте, але де і коли було навчатися сільському хлопчині, батька якого забрала війна? Школа — колгосп. Замість пензля — жорсткі важелі трактора. Робочий день, як говорять у бухгалтерії, ненормований — від зорі до зорі. І тільки вільні годинки, яких небагато,— для паперу, полотна. Здавалося б, зачахне талант, щедро дарований природою, побут, сімейні клопоти, праця не за покликанням перетворять його у звичайнісіньке захоплення, хобі.

Трапився щасливий випадок — у Володарці організували художньо-оформлювальну майстерню. Звісна річ, сюди професіоналів не заманиш — «халтура», непрестижно. Тож Петра прийняли з радістю. Радів і він, адже тепер, цілими днями, з пензлем, фарбами...

В «зону» Ємець напросився сам. Ні, не в ролі літописця. Ліквідація наслідків аварії на ЧАЕС потребувала багатьох рук. Військкомати належним порядком збирали воїнів запасу і, буцімто для польових занять, вивозили їх на роботи в радіоактивні місця. Петро ж поїхав добровольцем.

На картині «Як страшний сон» — оголений до пояса чоловік з дівчинкою на руках. Його знекровлене, аж сіре тіло пронизують ряди колючого дроту. Чоловік, в якому легко впізнати Ємця, намагається вирватися з огорожі, але дріт міцно тримає свою жертву.

— Зона проходить крізь мене,— каже Петро.— Вона нізащо не відпустить. Я й тепер навідуюсь до неї. Тільки довго перебувати в зоні мені не можна. Нахапався по зав'язку... До речі, ти бачив таку кульбабу?

З картиною «За що покарана, земле моя?» я вже ознайомився, але до рослини, над якою навколішки, з піднятими в розпачі руками, стоїть ліквідатор, не придивився. Т[illegible] же... Щ[illegible]? Великі [illegible] квіти бе[illegible] стебел. Вони виросли прямо на листях!

— Кульбаба-мутант,— пояснює П[illegible]ро.— Її м[illegible]а зустріти л[illegible] в зоні.

«Зона проходить крізь мене»... Це не лише образ. Це гірка дійсність. Зона підірвала здоров'я художника, все частіше кидала його до лікарняного ліжка. В Криму є центр реабілітації чорнобильців-ліквідаторів, але для Ємця туди путівки не знаходилося. Парадокс — одним із перших, хто починав споруджувати центр, був саме він, Петро Захарович.

Здавалося б, доля, нарешті, йому усміхнулася. З тісної гуртожиткової кімнати, де жили втрьох, перебрався до нормальної квартири. По лінії ООН поїхав до США, де лікувався, читав лекції, виставляв свої роботи. Ми довгенько не бачилися, і, коли він зателефонував, я щиро зрадів, засипав його запитаннями: «Як здоров'я? Як Америка? Як там твої виставки?».

— Ти що, нічого не знаєш? — затремтів голос Петра.— Катя загинула...

Знову — удар. Перша сім'я розпалася. В другій — смерть. Залишився Петро з донечкою Іванкою. Депресія. Та Ємець — сильний чоловік. Коли я приїхав до нього, він підвів мене до мольберта: «Всю ніч малював». На мене дивилася усміхнена Катя, дружина Петра...

Нещодавно в Києві завершилася виставка П. Ємця «Дзвони Чорнобиля». Одну з картин Петро виставив для продажу. Не для себе ті гроші. Вичитав у газеті про хлопчика, в якого білокрів'я. Сталкер знає, що це...

Олександр ВИНОКУРОВ.

Київ.

МАСЛО ПОПЛИВЛО

Обласна афера

Чернігівське масло користується високою популярністю не тільки у населення, а й у комерційних колах. У Вірменії, наприклад, один кілограм цього продукту можна продати за 1000 карбованців. Тож, мабуть, не випадково виникла комерційна операція, яка вразила жителів обласного центру. Тисячу тонн вершкового масла, ліцензію на вивезення якого за межі України підписав перший заступник глави обласної адміністрації В. Суховірський, керівництво об'єднання «Чернігівмолпром» незаконно передало київській фірмі «Інтелкон». Далі ж папірцем на одержання масла заволоділа фірма «Ерідан», вона й повинна була передати продукцію фірмі з Вірменії.

Всього ж у ході розслідування, яке проводять співробітники СБ та міліції, виявлено вісім посередників при отриманні-збуті масла. Була задіяна навіть військово-транспортна авіація: на Чернігівському військовому аеродромі затримано літак, який мав здійснити комерційний рейс.

Нині за вказівкою обласної адміністрації торгівля реалізовує вилучене у комерсантів масло в Чернігівському районі. Представник Президента в області В. Мельничук прийняв розпорядження, в якому йдеться про недоцільність подальшого перебування на відповідальній посаді генерального директора обласного об'єднання молочної промисловості Г. Хоменка.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

БЕЗРОБІТНИМ ЗНАХОДЯТЬ РОБОТУ

Прецедент

Значну кількість міських жителів направили міські й районні центри зайнятості нинішнього року в сільське господарство. На полях Новоархангельського району працювало близько 400 чоловік, у Світловодському та Долинському районах — понад 200.

Восени щодня понад сто жителів обласного центру працювали на збиранні овочів у господарствах приміського району. Непогано організовували трудові десанти безробітних Ульяновська, Добровеличківська, Новоукраїнська та Олександрійська служби зайнятості. Хоч робота й була сезонною, але люди за неї одержали не лише гроші, які дешевшають щомісяця, а й стабільну натуроплату: цукор, пшеницю, овочі, фрукти та ін. Все ж краще, ніж допомога по безробіттю.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

В ОДНІЙ ЯМІ — ДВІ ВІЙНИ

Пригода

На будівельному майданчику, що на вулиці Конякіна, екскаватор копав яму під фундамент майбутнього будинку. У ковші разом із землею виявилися кілька гранат.

Коли сюди прибула група спеціального саперного загону, то військові побачили на землі акуратно складені міни, снаряди, протитанкові гранати, патрони... За 4 дні напруженої і небезпечної роботи сапери відшукали і знешкодили 2300 гранат часів першої світової війни, 20 протипіхотних і протитанкових мін, 160 патронів, 20 детонаторів різних марок, більше кілограма тротилу, 5 артснарядів і три авіабомби, що належать до часів другої світової війни.

Луцька міська Рада нагородила старшого лейтенанта Федора Набоку, який керував операцією, грошовою премією.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Луцьк.

Коротко

ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ «КУБИНЦІ»

У Євпаторії організовано секцію воїнів-«кубинців» — тих наших військових, що перебували на Кубі під час Карибської кризи.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

І ЗВ'ЯЗОК, І ЗОЛОТО

Представник Президента по Львівській області Степан Давимука під час тижневої поїздки до ФРН провів успішні переговори щодо реалізації ряду проектів з допомогою приватних фінансових груп. У рамках такої фінансової підтримки передбачено забезпечення Галичини засобами зв'язку, створення агротехцентру, втілення в життя проекту «Львівзолото». Слід сказати, що саме львівські спеціалісти шукали і знаходили золото по всьому колишньому СРСР.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

ПОЯРМАРКУВАЛИ...

Подія була широко розрекламована у місцевих засобах масової інформації, тому на ярмарок, що мав відбутися за межами міста к... ласного племоб... пішали вінничча... купити продукц... області.

Поспішали ли... фермерів «затр... тий прибув дес... ні. А голова асо... організатором ... лі не з'явився.

Мар'ян ...

Вінницька о...

ДІТИ РОБЛ... ДОМОВИН...

Один із вел... але стійких оста... фіцитів, допом... вати маріуполь... опановують про... льно-виробничо... Приморського ... мовлення мало... «Нордвест» вони... вини. Від клієнті... адже в місько... мунальних підп... роби» з ДСП ... тисячі купонів. ... чі, не вистачає. ... лять домовини ... ма реалізує їх ... купонів.

АІ «Дело...

Донецька о...

...різь МЕНЕ»

...іцно тримає ...ходить крізь Петро.— Вона ...стить. Я й те... до неї. Тільки ...и в зоні мені ...апався по за...чі, ти бачив

«За що пока...?» я вже оз... до рослини, ...ліціки, з під... руками, сто... не придивив... Що ...? Ве... Пити бе... сте... ...сли прямо на

...мутант,— по... Її м... зус... ...ить крізь ме... ...ше образ. Це ...е. Зона підірва... ...ожника, все ...його до лікар... В Криму є ...ції чорнобиі... ...и, але для ...ки не знахо... ...кс — одним ...починав спо... ...р, був саме ...рович.

Здавалося б, доля, нарешті, йому усміхнулася. З тісної гуртожиткової кімнати, де жили втрьох, перебрався до нормальної квартири. По лінії ООН поїхав до США, де лікувався, читав лекції, виставляв свої роботи. Ми довгенько не бачилися, і, коли він зателефонував, я щиро зрадів, засипав його запитаннями: «Як здоров'я? Як Америка? Як там твої виставки?».

— Ти що, нічого не знаєш? — затремтів голос Петра.— Катя загинула...

Знову — удар. Перша сім'я розпалася. В другій — смерть. Залишився Петро з донечкою Іванкою. Депресія. Та Ємець — сильний чоловік. Коли я приїхав до нього, він підвів мене до мольберта: «Всю ніч малював». На мене дивилася усміхнена Катя, дружина Петра...

Нещодавно в Києві завершилася виставка П. Ємця «Дзвони Чорнобиля». Одну з картин Петро виставив для продажу. Не для себе ті гроші. Вичитав у газеті про хлопчика, в якого білокрів'я. Сталкер знає, що це...

Олександр ВИНОКУРОВ.

Київ.

...ВЛО

...одять співро... ...міліції, вияв... ...редників при ... масла. Була ...йськово-тран... ...на у Чернігів... ...му аеродромі ... який мав ...ційний рейс.

Нині за вказівкою обласної адміністрації торгівля реалізовує вилучене у комерсантів масло в Чернігівському районі. Представник Президента в області В. Мельничук прийняв розпорядження, в якому йдеться про недоцільність подальшого перебування на відповідальній посаді генерального директора обласного об'єднання молочної промисловості Г. Хоменка.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

...ЯТЬ РОБОТУ

... безробітних ...оброволичків... ...аїнська та ... служби зай... ...бота й була

сезонною, але люди за неї одержали не лише гроші, які дешевшають щомісяця, а й стабільну натуроплату: цукор, пшеницю, овочі, фрукти та ін. Все ж краще, ніж допомога по безробіттю.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

...ЗІ ВІЙНИ

...йни, 20 про... ...отитанкових ..., 20 детона... ...ок), більше ...у, 5 артсна... ...омби, що на...

лежать до часів другої світової війни.

Луцька міська Рада нагородила старшого лейтенанта Федора Набоку, який керував операцією, грошовою премією.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Луцьк.

Коротко

ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ «КУБИНЦІ»

У Євпаторії організовано секцію воїнів-«кубинців» — тих наших військових, що перебували на Кубі під час Карибської кризи.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

І ЗВ'ЯЗОК, І ЗОЛОТО

Представник Президента по Львівській області Степан Давимука під час тижневої поїздки до ФРН провів успішні переговори щодо реалізації ряду проектів з допомогою приватних фінансових груп. У рамках такої фінансової підтримки передбачено забезпечення Галичини засобами зв'язку, створення агротехцентру, втілення в життя проекту «Львівзолото». Слід сказати, що саме львівські спеціалісти шукали і знаходили золото по всьому колишньому СРСР.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

ПОЯРМАРКУВАЛИ...

Подія була широко розрекламована у місцевих засобах масової інформації, тому на ярмарок, що мав відбутися за межами міста на території обласного племоб'єднання, поспішали вінничани, які хотіли купити продукцію фермерів області.

Поспішали лише покупці: 4 фермерів «затрималось», п'ятий прибув десь об 11 годині. А голова асоціації, який був організатором ярмарку, взагалі не з'явився.

Мар'ян СТАНОВИЧ.

Вінницька область.

ДІТИ РОБЛЯТЬ ДОМОВИНИ

Один із вельми делікатних, але стійких останнім часом дефіцитів, допомагають ліквідувати маріупольські учні, які опановують професії в навчально-виробничому комбінаті Приморського району. На замовлення малого підприємства «Нордвест» вони роблять домовини. Від клієнтів немає відбою, адже в міському комбінаті комунальних підприємств ці «вироби» з ДСП коштують 3—4 тисячі купонів. Але і їх, до речі, не вистачає. Підлітки ж роблять домовини з дерева, а фірма реалізує їх за 1700—2500 купонів.

АІ «Деловая жизнь».

Донецька область.

Спорт

ДВА М'ЯЧІ ЗАЛИШАЮТЬ НАДІЮ

Футбол

«АНДЕРЛЕХТ» (БРЮССЕЛЬ, БЕЛЬГІЯ) — «ДИНАМО» (КИЇВ, УКРАЇНА) 4:2 (2:1). Перший матч 1/16 фіналу розиграшу Кубка УЕФА. Стадіон «Констант Ванден Шток». 21 жовтня. Дощ, 10 градусів. 28000 глядачів. Суддя Макнайт (Ірландія).

«АНДЕРЛЕХТ»: Де Вільде, Крассон, Рутьєс, Альбер, Девольф, Валем, Койман (Версаваль, 29), Ван Фоссен, Ніліс, Дегріз, Боффен.

«ДИНАМО»: Мартінкенас, Лужний, Цвейба, Дем'яненко, Шматоваленко (Зуєнко, 46), Ковалець, Беца (Шаран, 70), Заєць, Панкратьєв, Леоненко, Шкапенко.

Голи: Шкапенко (20), Ніліс (23), Дегріз (37), Версаваль (51), Леоненко (53), Ван Фоссен (59).

Попереджено Лужного, Панкратьєва.

Гадаю, що і київські футболісти, і їхні прихильники не чекали подібної поблажливості з боку «Андерлехта». Господарі не застосували стартового потужного тиску на ворота гостей. Бельгійці все ж володіли ініціативою, більше контролювали м'яч, але робили все досить повільно. Це дозволило й киянам, як кажуть, не захекатися. Більше того, наші гравці й посміливішали. А в середині першого тайму піймали на гачок брюссельців. Позиційної помилки припустився їхній захист, який, як мені здалося, збирався застосувати штучне положення поза грою. Де Вільде з переляку стрімголов кинувся назустріч Шкапенкові Однак Павло діяв холоднокровно і пустив м'яч, мов більярдний шар у лузу. 1:0!

Що ж, такий перебіг міг би вибити з сідла команду менш іменитy і досвідчену, ніж «Андерлехт». Але той не знітився. Недарма ж, продивившись календарний матч чемпіонату Бельгії за участю свого суперника, головний тренер киян Анатолій Пузач сказав: «Андерлехт» хитра, амбіційна команда, яка тяжіє до комбінаційної, нестандартної гри».

Отже, вже незабаром ота мінімальна матеріальна перевага гостей розтанула, мов сніг на Покрову. А коли Версаваль, який вдало вийшов на заміну ще в першому таймі, зробив рахунок — 3:1, здавалося, нашим землякам доведеться несолодко. Але в тій критичній ситуації показав, що є справжнім лідером атак Леоненко: він взяв на себе ініціативу, пройшов, обіграв і потужно й влучно пробив у нижній кут — 3:2.

Якщо б матч завершився з таким рахунком, було б, звичайно, краще. І щоб сталося так, киянам, мабуть, треба було потримати м'яч, як кажуть, зіграти на нервах у суперника. Але не вдалося. Господарі без особливого опору розіграли кутовий і Ван Фоссен завершив справу ударом головою. Прикро, але що поробиш?

Утім, рахунок міг змінитися ще раз. Хвилини за чотири до фінального свистка Леоненко потрапив буквально до ідеальної позиції, на яку його вивів Шаран. Але цього разу Віктор не став переможцем.

Переміг «Андерлехт», але два м'ячі, які забили кияни на полі суперника, залишають певну надію на їхній підсумковий успіх. На полі Республіканського стадіону в Києві динамівців влаштує перемога: 2:0, 3:1....

А ось як прокоментував матч у Брюсселі наставник господарів хорватський тренер **Лука ПЕРУЗОВИЧ:**

— Я, в принципі, задоволений. Була хороша гра. «Андерлехт» виграв, раділи численні глядачі, які побачили шість м'ячів. Кияни сюрпризів нам не зробили. Ми чекали, що цей серйозний суперник здатний на багато. Тому ретельно готувалися до складного поєдинку. Як на мене, «Андерлехт» може зіграти набагато краще, тому маю чимало претензій до ряду своїх футболістів. Гадаю, що два тижні нам вистачить для усунення недоліків.

Президент ФК «Динамо» (Київ) **Віктор БЕЗВЕРХИЙ** сказав:

— Шкода, що програли два м'ячі. Звичайно, можна було б після того, як рахунок став 1:0 на нашу користь, спробувати виставити міцні оборонні мури і постаратися утримати мінімальну перевагу. Але не переконаний, що все закінчилося б так, як хотілося. Однак, перший поєдинок зіграно. Гадаю, що 2:4 ліпше, ніж 0:2. Оті два м'ячі, забиті на чужому полі дають нам певний шанс. У зв'язку з цим хотілося б звернутися по допомогу до болільників. Підтримка трибун сприятиме динамівцям 4 листопада у вирішенні завдання в цілому...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

* * *

Кубок чемпіонів. «Динамо» (Бухарест, Румунія) — «Олімпік» (Марсель, Франція) — 0:0 ЦСКА (Москва, Росія) — «Барселона» (Іспанія) — 1:1, АЕК (Афіни, Греція) — «Ейндховен» (Нідерланди) — 1:0, «Сьон» (Швейцарія) — «Порто» (Португалія) — 2:2, «Брюгге» (Бельгія) — «Аустрія» (Відень, Австрія) — 2:0, «Рейнджерс» (Глазго, Шотландія) — «Лідс Юнайтед» (Англія) — 2:1, «Слован» (Братіслава, ЧСФР) — «Мілан» (Італія) — 0:1, «Гетеборг» (Швеція) — «Лех» (Познань, Польща) — 1:0.

Кубок кубків. «Трабзонспор» (Туреччина) — «Атлетіко» (Мадрід, Іспанія) — 0:2, «Орхус» (Данія) — «Стяуа» (Бухарест, Румунія) — 3:2, «Адміра-Ваккер» (Австрія) — «Антверпен» (Бельгія) — 2:4, «Люцерн» (Швейцарія) — «Фейєноорд» (Роттердам, Нідерланди) — 1:0, «Вердер» (Бремен Німеччина) — «Спарта» (Прага, ЧСФР) — 2:3, «Монако» (Франція) — «Олімпіакос» (Пірей, Греція) — 0:1, «Парма» (Італія) — «Боавішта» (Порту, Португалія) — 0:0.

Кубок УЕФА. «Наполі» (Італія) — «Парі Сен-Жермен» (Франція) — 0:2 «Реал» (Мадрид, Іспанія) — «Торпедо» (Москва, Росія) — 5:2, «Вітесс» (Арнем, Нідерланди) — «Мехелен» (Бельгія) — 1:0, «Айнтрахт» (Франкфурт-на-Майні, Німеччина) — «Галатасарай» (Стамбул, Туреччина) — 0:0, «Харт ов Мидлоушн» (Шотландія) — «Стандард» (Л'єж, Бельгія) — 0:1, «Осер» (Франція) — КБ «Копенгаген» (Данія) — 5:0, «Бенфіка» (Ліссабон, Португалія) — «Вац Іззо» (Угорщина) — 5:1, «Фенербахче» (Стамбул, Туреччина) — «Сігма» (Оломоуц, ЧСФР) — 1:0, «Рома» (Італія) — «Грассхопперс» (Цюріх Швейцарія) — 3:0, «Віторія» (Гімараєш, Португалія) — «Аякс» (Амстердам, Нідерланди) — 0:3.

Кубок України. 1/16 фіналу. Матчі-відповіді. «Зоря»-МАЛС — «Нива» Вц. — 2:0, «Дніпро» Дп. — «Газовик» — +:—, «Буковина» — «Темп» — 4:3, «Чорноморець» — СК «Одеса» — 2:3, «Таврія» — «Шахтар» Пг — 3:0.

Останні новини з ЧАЕС

У пресі, по радіо і телебаченню вже повідомлялося, що 16 жовтня на Чорнобильській АЕС запрацював реактор третього енергоблока. Як ідуть справи сьогодні? З цим запитанням 22 жовтня кореспондент УКРІНФОРМ звернувся до генерального директора виробничого об'єднання «Чорнобильська АЕС» Миколи Сорокіна. Ось що він розповів:

— Після здійсненого 16 жовтня о 2 годині 30 хвилин пуску реактора третього енергоблока, про що газети оперативно і правильно інформували своїх читачів, відповідно до технології на станції було продовжено пуско-налагоджувальні роботи. 20 жовтня о 18 годині 43 хвилини третій енергоблок було включено в мережу. Зараз діє турбіна № 5, а по турбіні № 6 йдуть підготовчі роботи.

Враховуючи особливу увагу громадськості, і насамперед киян, до всього, що пов'язано з ЧАЕС, до її безпечної експлуатації, я звернувся також до першого заступника голови Держатомнагляду України Георгія Копчинського.

— Часом пуск реактора плутають з пуском блока, — говорить Георгій Олексійович. — Не всі розуміють, що таке постановка на потужність реактора, що таке постановка на потужність блока і початок виробництва електроенергії. Так ось, офіційно хочу повідомити, що 16 жовтня реактор третього енергоблока ЧАЕС був виведений на мінімальний рівень потужності, тобто запрацював. А 20 жовтня енергоблок був включений у мережу «Київенерго». Нічого нештатного в ході проведення пуско-налагоджувальних робіт не було. Здійснено звичайну процедуру.

Про хід подальших робіт на ЧАЕС автори цих коментарів пообіцяли оперативно інформувати пресу і громадськість.

Валентин ВЕРНОДУБЕНКО,
кор. УКРІНФОРМ.

Аналіз спецкора

ВСЕ МИ ЧУЛИ. І НЕ РАЗ. ХТО Ж ПОРОБИТЬ ЦЕ ЗА НАС?

НОТАТКИ З МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

НАПЕВНО, не перебільшу, коли скажу, що від Міжнародного конгресу промисловців і підприємців, який відбувся у Києві, чекали дива. Ще б пак, на зустріч в Україну прибули не лише керівники відповідних організацій майже всіх колишніх республік СРСР, а й представники схожих за роллю структур колишньої РЕВ.

Зважте, що це було не знайомство (Рада МКПП збиралася і працювала 9 червня цього року в Мінську), а ділова зустріч, на якій Рада МКПП повинна була відзвітувати за виконану роботу й винести на обговорення та затвердження проекти рішень щодо виведення всіх «суверенних економік» з кризового стану, і запитання: «Чому диво?» відпаде саме собою.

Одразу зауважу: нічого надзвичайного не сталося. Все, що лунало на конгресі, ми вже не раз чули від нашого колишнього уряду, із залу засідань парламенту, у виступах засобів масової інформації.

Скажімо, доповідь президента російського Союзу промисловців і підприємців Аркадія Вольського була досить насичена цифрами і фактами, які привели нас до занепаду. Але чи є новиною те, що рівень інфляції збільшується на 5—7 відсотків на тиждень, що спад виробництва в Росії за серпень сягнув 27 відсотків, що значно зменшились експорт продукції та видобуток нафти?

Все це ми знаємо, і від того, що нам про це ще раз сказав пан Вольський, легше не стало. Чули ми вже, і не раз, також про те, що особливих надій на приватне підприємництво покладати не слід, хоча підтримувати його потрібно обов'язково, що лише інтенсивний розвиток державного сектора економіки в змозі поліпшити справи. Знаємо, що китайці саме таким чином нагодували своє більш як мільярдне населення.

Отже, доповідь, хоча на її підготовку, без сумніву, було витрачено багато часу й праці, особливого відлуння в залі (як серед представників союзів, так і преси) не знайшла, і конспектувати її ніхто не квапився. Деяких плюсів і пожвавлення додало обговорення, але й тут, мушу констатувати, тільки представники іноземних делегацій знаходили «ізюминки» у розв'язанні економічних проблем, які, на жаль, не завжди перенесеш у наші умови. Це, для прикладу, приватна власність на землю і вплив на суспільство церкви ще за соціалістичної Польщі та розвинута структура приватного підприємництва в «дореволюційній» Угорщині, які значною мірою штовхнули ці країни до ринкових перетворень.

Більш підготовленим і конкретним, на мою думку, був виступ президента Союзу промисловців і підприємців України Василя Євтухова, який розповів про можливі заходи щодо оздоровлення та нормалізації розрахункових стосунків і платежів між підприємствами та організаціями держав, що представлені в МКПП.

Щодо України, то саме це стало сильним гальмом економічних реформ та чинником розвалу промислового сектора економіки. Повсюдне запровадження попередньої оплати в умовах гострого дефіциту кредитних ресурсів посилило процеси падіння темпів виробництва та випуску готової продукції.

Набуло поширення незаконне привласнення оборотних засобів комерційними банками. Запровадження окремими державами власних грошей та вихід з рубльової зони ускладнили стосунки Центрального банку Росії з національними банками держав — колишніх республік СРСР. Кореспондентські рахунки створили обмеження в прямому взаємовигідному партнерстві підприємств. Монополія ЦБР у сфері грошової емісії суперечить статусу незалежних держав. Це далеко не всі аспекти даної проблеми, висвітлені в доповіді, але шляхи їх вирішення, запропоновані МКПП, здається, вже не раз пророблялися й уряди держав СНД і парламенти країн. Скажімо, конгрес запропонував внести на розгляд наради глав держав і урядів у Бішкеку питання підготовки двосторонніх чи багатосторонніх угод про взаємні обов'язки та платіжно-розрахункові стосунки щодо участі в рубльовій зоні чи в умовах переходу до національних валют. Не маю сумніву, для вирішення цього питання в першу, чергу глави держав туди й поїхали.

Сподіваюся, що й прискорення врегулювання взаємної заборгованості, можливо, на основі єдиної грошової системи та узгодженої грошово-кредитної політики держав, що зберігають рубль як платіжний засіб, та втілення міжнародної загальноприйнятої торговельної та банківської політики, що виключає односторонні дії на шкоду економічним інтересам партнерів, також стояло на порядку денному зустрічі в Бішкеку.

Вірогідно, голос Ради МКПП і став вирішальним на нараді, і саме в цьому й була головна мета конгресу, а отже, безпідставно звинувачувати міжнародне зібрання в Києві у повторенні того, що ми знаємо. Але так хотілося почути тут, що конкретно робити сьогодні конкретному голові колгоспу, директорові заводу чи керівникові малого підприємства, д взяти кредити, як налагодити стосунки з партнерами з ближнього зарубіжжя, де «дістати» нові технології та в що вкласти гроші і багато-багато дрібниць, про які у Бішкеку мови не було.

Не було цього, на жаль, і на конгресі, хоча на підсумковий прес-конференції наштовхнути керівників Союзів на ці «камені» деякою мірою і вдалося. Але про що ж скажеш на прес-конференції, де на запитання і відповідь відведено лічені хвилини.

Отже, незважаючи на величезну роботу, виконану учасниками конгресу з осмислення та узагальнення чинників, що спричиняють гальмування економічних реформ, його підсумки та рішення надзвичайно прогресивними і новими (перепрошую за повтор) назвати не можу. Розумію, що такого роду форуми потрібні нам на сьогоднішньому етапі, і, врешті-решт, дякую його учасникам за спробу, нехай і не дуже вдалу, показати нам, куди йти далі. Але хотілося б, щоб вони трошки «опустилися на землю».

Хоча, можливо, наступний конгрес вже має на меті це зробити.

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

НА ЧОЛІ УРЯДУ — ЕРХАРД

Точка зору

Аналіз політико-економічного стану нашої держави та діяльності структур виконавчої влади мимоволі наводить на думку про високу ймовірність дальшого поглиблення економічної кризи та загострення соціальних проблем суспільства.

Хотілося б висловити деякі міркування щодо поліпшення ситуації в Україні. На мій погляд, для активізації реформування народного господарства необхідно надати пріоритет комплексній грошово-фінансовій реформі. Вона має передувати приватизації державної власності. Це не павловський обмін банкнотів, а великомасштабна робота уряду, в результаті якої має змінитися сам принцип розподілу національного доходу, причому — зі значним збільшенням його частки на заробітну плату.

Хай кожна людина вільно вирішує, у якій лікарні лікуватися, де вчитися і яке купувати житло. Об'єктивна і повна оплата праці трудящих дасть можливість вирішити проблему не менш важливу, ніж приватизація, — роздержавлення результатів праці людини. Так ми уникнемо однієї з найбільших хиб нашої економічної системи — вкрай несправедливого перерозподілу національного доходу через державний бюджет.

Наступний етап мені бачиться у переході до бездотаційного державного бюджету. Дотації у народне господарство (не плутати з інвестиціями) та на цінові компенсації не повинні перевищувати 10 відсотків обсягу бюджету. Для формування самого бюджету слід встановити лише два види податків — на прибутки та на реалізований фонд оплати праці.

Відомо, що одна з основних ознак державності — своя грошова одиниця, а її стабільний курс — свідчення здорової економіки. Тож, запроваджуючи гривню, уряд має потурбуватися і про її конвертованість. Гривня може бути еквівалентна, скажімо, німецькій марці. З іншого боку, переходом на нову грошову одиницю держава може завдати серйозного удару тіньовій економіці. Але для цього перехід необхідно провести у короткий час — скажімо, за добу. При цьому на ощадну книжку кожного громадянина (номер єдиного особового рахунку абонента ощадбанку фіксується в його паспорті) зараховувати суму, що відповідає річному прожитковому рівню. Всі інші заощадження анулюються. Вводиться декларування доходів комерційних структур та окремих громадян.

Щоб не дискредитувати нову грошову одиницю, треба прийняти жорсткі заходи проти інфляції. Кількість грошей в обігу має відповідати кількості та якості товарів, ціни на які визначатимуться світовим рівнем. Це поставить економічні перешкоди перед мафіозними структурами та різними шахраями, урівноважить попит і пропозицію, зупинить вимітання товарів з національного ринку. Так можна уникнути постійної загрози підвищення цін, оживити виробництво, підняти зацікавленість людей результатами своєї праці.

Розгалужена система підприємств, організацій, що ведуть зовнішньоекономічну діяльність, оздоровлюватиме економіку. Але й тут потрібні запобіжні важелі, тобто чітка система контролю за експортом матеріальних та сировинних ресурсів, використанням валютних надходжень. Адже сьогодні чимало підприємств та організацій під виглядом міжнародного товарообміну накопичують валюту в закордонних банках. Тому в програмі мусять бути закладені такі механізми, за яких підприємцям було б вигідно переказувати валюту в Україну.

Не менш важливо у контексті реформ звернути увагу й на директорський корпус і передусім на директорський корпус військовопромислового комплексу. Сьогодні він у значній своїй частині не здатний ефективно працювати, оскільки «виріс» у тепличних умовах командної системи — за нього керівників думали «нагорі». Саме невміння самостійно розв'язувати питання, оперативно перепрофільовувати виробництво на потрібні товари і породили економічну кризу.

Звичайно, реформи у промисловості не наберуть повної сили, якщо не рухатимуться паралельно і в сільському господарстві. Тут доцільно починати не тільки з паювання агропромислового комплексу, а й сприяти перетворенню колгоспів у спілки чи асоціації економічно самостійних фермерських, сімейних, індивідуальних господарств. Треба ефективніше використовувати наявну техніку, для цього варто створити малі машинно-тракторні підприємства, як це робиться, скажімо, у Кам'янець-Подільському районі.

Цей комплекс економічних проблем Україні не розв'язати без повсякденної політичної роботи у напрямі реорганізації СНД на Євро-Азіатський Економічний Союз. Координаційна Рада має бути позбавлена ознак державності, але повинна мати ефективні важелі впливу. За приклад можна взяти схему і функції колишньої Ради Економічної Взаємодопомоги країн — учасниць Варшавського Договору. Через Координаційну Раду можна було б, наприклад, узгоджувати час і дату проведення грошових реформ, розв'язувати проблеми взаємопоставок і взаєморозрахунків тощо.

Для цієї величезної роботи нам потрібен енергійний уряд, на чолі якого стояв би український Ерхард. Та історія довела: марно сподіватися, що воза витягне хтось один, навіть якщо він і геніальний. Треба впрягатись усім, працювати щоденно й наполегливо. У нас є на те мізки і руки.

Володимир НАЗАРОВ,
доктор технічних наук.
Хмельницький.

Украинско-Сибирская торговая палата

Вы хотите выгодно купить или продать любой товар?!

Постоянно действующая выставка-продажа товаров Украинско-Сибирской торговой палаты (УСТП) приглашает к активному и взаимовыгодному сотрудничеству :

- акционеров корпорации "Укрсибинкор" и УСТД;
- предприятия и организации Украины и стран СНГ;
- частных лиц.

Телефоны: 21-97-28, 21-98-38, 21-77-49.
факс: 21-94-76.

Наш адрес:
310001, Харьков 1,
проспект Гагарина, 4.

УКРСИБИНКОР **УСП**

Відділ приватизації Кам'янець-Подільського виконкому приймає заявки на приватизацію таких об'єктів:

№ пп	Тип об'єкта	Загальна площа	Торговельна (корисна) площа	Кількість посадочних місць	Розташування
	Промислові магазини				
1.	Магазин	65,6 кв. м	48,7 кв. м	—	Вбудований в п'ятиповерх. будинок
2.	–"–	87 кв. м.	50 кв. м	—	–"–
3.	–"–	104 кв. м.	66 кв. м	—	Окрема споруда
	Продуктові магазини				
1.	Магазин	52 кв. м.	34 кв. м.	—	Окрема споруда
2.	–"–	166,2 кв. м	47,2 кв. м	—	Вбудований в п'ятиповерх. будинок
3.	–"–	114 кв. м.	61 кв. м	—	–"–
	Підприємства громадського харчування				
1.	Кафе	307,5 кв. м	—	80	Прибудоване до житлового буд.
2.	Кафе	130 кв. м.	—	40	Окрема споруда
3.	–"–	150 кв. м	—	40	Окрема металева споруда
4.	–"–	101 кв. м	—	32	Окрема споруда
5.	Магазин	232 кв. м	120 кв. м	—	Вбудований у п'ятиповерх. будинок
6.	Кіоск	18 кв. м	—	—	Металева споруда
7.	–"–	15 кв. м	—	—	–"–
8.	–"–	15 кв. м	—	—	–"–
	Підприємства побуту				
1.	Ательє мод	104,7 кв. м	67,9 кв. м	—	Окремий будинок

НАГАДУЄМО: у місті діє пільгова система оподаткування (до 60 процентів залежно від виду діяльності), в тому числі підприємств торгівлі, громадського харчування та побутового обслуговування.

Строк прийому заявок — до 10 листопада 1992 р.

Детальна інформація за телефонами: (03849) 3-17-18, 3-16-60; факс (03849) 39736.

А. О. «ORSTA HYDRAULIX AG»

Из ФРГ и его представитель на Украине Ассоциация «Интерсервис» имеют возможность немедленно поставить со склада в г. Виннице широкую гамму высокопроизводительных гидравлических устройств, используемых в термопластавтоматах, дорожно-строительных, сельскохозяйственных и транспортных машинах, станках, прессах, а также на судах, электростанциях.

Специалисты «Интерсервиса» на фирменном оборудовании отремонтируют шпиндели SC-52, SC-53, а также обеспечат запчастями к сверлильным станкам фирмы «SHMOLL» металлорежущему и климатическому оборудованию производства бывшей ГДР.

Адрес: Украина, 287100, г. Винница,

ул. Хмельницкое шоссе, 82,

тел. 31561, 50369, факс 04322 69679.

Американская корпорация Climate control Inc. реализует товары народного потребления б/у производства США по весу и поштучно со склада в г. Киеве.

Справки по тел.: 446-51-51; 488-31-42.

Харьковское автообъединение корпорации «Укрстрой» продает два 180-квартирных жилых дома серии 163 и магазин площадью 400 м² по адресу:

г. Харьков, ул. Роганская, 140. Строительная готовность составляет 60% (завершены монтажные работы). Цена объекта в комплексе 180 млн. руб. Справки по телефону: 93-40-10, 93-00-94.

СТОМАТОЛОГАМ !

СП «Геософт» предлагает стоматологическое оборудование и материалы.

Низкие цены, высокое качество продукции.

- ЭЛЕКТРОВАКУУМНЫЕ ПЕЧИ ESTA 30, ESTA 30-1, ESTA 50 с программированием технологических режимов обжига металлокерамических зубных протезов... Цены: 70-280 тыс. руб.
- ПЕСКОСТРУЙНЫЕ АППАРАТЫ. .... Цена: 24 тыс. руб.
- ГАЛОГЕННЫЕ ЛАМПЫ для фотополимеризации всех видов пломбировочных композитных материалов нового поколения. .... Цена: 45 тыс. руб.
- КОМПЛЕКТ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ ЗУБНЫХ ТЕХНИКОВ. .... Цена: 11 тыс. руб.
- КОМПЛЕКТ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ ТЕРАПЕВТОВ. .... Цена: 2,5 тыс. руб.
- ТРЕГГЕР С КОМПЛЕКТОМ ПОДСТАВОК. Цена: 1,5 тыс. руб.
- ВИБРОСТОЛИКИ. .... Цена: 17 тыс. руб.
- СИТАЛЛОВУЮ МАССУ «Симет» 10 расцветок для изготовления металлокерамических зубных протезов. . Цена: 1000г – 6 тыс. руб.
- СТОМАТОЛОГИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ английской фирмы P.S.P. DENTAL для терапии, ортопедии и ортодонтии в широкой номенклатуре. Оплата в рублях и СКВ.

По предварительным заказам на контрактной основе поставляются:

СТОМАТОЛОГИЧЕСКИЕ УСТАНОВКИ, ИНСТРУМЕНТЫ, РАСХОДНЫЕ МАТЕРИАЛЫ, ПОРТАТИВНЫЕ РЕНТГЕНОВСКИЕ УСТАНОВКИ ведущих зарубежных фирм.

РЕАНИМОБИЛИ на базе а/м «Мерседес» и «Фольксваген» (новые и «second hand») с новым комплектом оборудования производства Финляндии. Оплата в рублях и СКВ.

Оказывается содействие в подготовке персонала, оптовым покупателям предоставляется дополнительная скидка.

Наш адрес: 121151, Москва, Резервный проезд, д. 11а (ст. метро «Студенческая»).
Телефоны: (095) 288-08-44, 249-32-94, 249-66-71
Факс: (095) 230-23-90, 249-23-59 Телекс: 414755 GEOS SU
Телетайп: 114811 ПРЕРИЯ

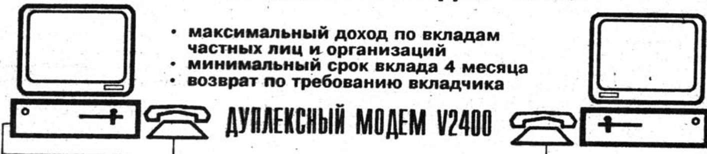
Телефон в Москве: (095) 241-78-52

21 ДЕНЬ

Столько нам потребуется для того, чтобы купить на Ваши рубли ВАЛЮТУ на Московской Межбанковской Валютной Бирже и оплатить Ваш контракт. Наличие валютного счета необязательно. Минимальная сумма покупки 400 000 долларов США.

ВЛОЖИТЕ ДЕНЬГИ В МОДЕМ V2400!

- максимальный доход по вкладам частных лиц и организаций
- минимальный срок вклада 4 месяца
- возврат по требованию вкладчика

- *скорость передачи 2400 бод*
- *совместимость V.22 bis*
- *AT команды фирмы HAYES*
- *микросхемы производства USA*

ТЕХНИЧЕСКАЯ ДОКУМЕНТАЦИЯ • ОПЫТНЫЙ ОБРАЗЕЦ • ПРОИЗВОДСТВО

ИНСТИТУТ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Тел.: (044) 441-14-53
Время: с 11.00 – 13.00

Читачі про проект нової Конституції України

Активне обговорення проекту нового Основного Закону триває. Щодня на адресу редакції надходять десятки листів з пропозиціями та зауваженнями щодо Конституції. Пропонуємо вашій увазі рядки з деяких кореспонденцій.

ЛАКОНІЧНІСТЬ — ОСНОВА ЗАКОНУ

Говорячи загалом про проект нової Конституції України, слід зазначити, що він є надмірно обширним і детальним. Конституція — це Основний Закон, тому він повинен бути якомога коротший, чіткіший, ясніший. Одне слово, бути лаконічним і читатися однозначно.

Важливе питання виборчого права. Але не слід його так деталізувати. Пропоную вилучити частини першу і другу ст. 122 і залишити її в такій редакції: «Порядок організації і проведення виборів визначається Законом про вибори».

Михайло ІВАНУСА,
студент.

Волиця
Жовківського району
Львівської області.

ЗМІНИТИ ТРИЗУБ НА ВІНОК

Наполягаю, щоб до ст. 251 розділу IX нової Конституції України були внесені принципові зміни. А саме: замінити тризуб на вінок. Вважаю, що він символізуватиме нев'янучу красу нашої Батьківщини і відповідатиме її національним традиціям.

Наталія ЗИМЕНКО.

Кіровоград.

НІ СЛОВА ПРО ДЕРЖАВНІСТЬ МОВИ

Ознайомилася з проектом нової Конституції України. Ніде не знайшла жодного слова про державність української мови. Пропоную обов'язково внести до Основного Закону статтю про державність української мови.

З повагою до редакції та неповагою до Верховної Ради
Л. ОЛІЙНИК,
лікар.

Львів.

ЩОБ УСІМ ЗРОЗУМІЛО БУЛО

Якимись необгрунтованими видалися мені статті нової Конституції, що стосуються державної символіки. Приміром, герб. Визначено, що ним в Україні є тризуб, і все. А що ті «зуби» символізують? Багато хто не може відповісти на це запитання. Тому, вважаю, було б доцільно записати ст. 251 у такій редакції:

«Малим державним гербом України є тризуб, сплетіння ліній якого символізують волю і зростання.

Великим гербом України є малий герб в обрамленні калинового вінка з написом у нижній частині, на стрічці кольору державного прапора, слова «Україна». У верхній частині герба розташовані серп і молот у колі, що символізують народ України».

Іван СТЕЦЕНКО.

Покровська Багачка
Хорольського району
Полтавської області.

Передплата-93

Коли черги радують...

Схоже, на Тернопільщині вирішили, врешті, серйозно зайнятися передплатою. У відділеннях зв'язку з'явилися черги, люди пильно вивчають каталог українських видань, вибираючи на чому зупинитися.

— Дорого коштує нині періодика, тож читачам багато від чого довелося відмовитися, — каже начальник обласної служби поштового зв'язку Софія Духнич. — Що стосується «Голосу України», то в нас найбільше передплатників саме цієї газети. І кількість їх зростатиме, бо з досвіду минулих років знаю, що передплата значно пожвавлюється в останні тижні кампанії. **Думаю, що цей рік — не виняток: більшість людей ще не побували на передплатних пунктах.**

Такої ж думки і старший інструктор з передплати Людмила Федорівна Шведова. Людмила Федорівна 37 років займається передплатою, як то кажуть, зуби з'їла на цьому, а починала обробляючем-замовником. За довгі роки роботи всякого бувало, пригадує часи, коли доводилося ходити від хати до хати, агітуючи людей передплатити газету чи журнал.

— Кожний передплачений примірник викликав у мене радість від зробленої справи. Тяжкі були часи після війни, треба було ставити на ноги зруйноване господарство. Та й грошей у людей було негусто, — згадує Людмила Федорівна. — Але й тоді всі цікавилися новинами, любили читати газети, щоб знати, що робиться у світі.

Змінилися часи. У наше життя активно увійшли радіо і телебачення, та це ще не означає, що люди стали менше читати. У передплатників великий вибір, і радує, коли вони віддають перевагу «Голосу України». А шанувальників у нього на Тернопільщині багато. Дуже приємно, що ним виявився і генеральний директор обласного виробничого об'єднання зв'язку Олексій Євдокимов.

— Не покривлю душею, коли скажу, що «Голос України» — моя улюблена газета, — каже Олексій Іванович. — Завжди читаю її першою. З даних, які надходять з передплатних відділень міста й області, бачу, що вона не тільки мені до вподоби. У цей скрутний час в області вона найчитабельніша.

Це так, на Тернопільщині найбільше читачів у «Голосу України», з-поміж усіх передплатних відділень області найкраще йде передплата нашої газети в Теребовлянському, Гусятинському, Чортківському районах. Хоч темпи цьогорічної передплати проти минулорічних дещо сповільнені, оптимізму в обласному виробничому об'єднанні зв'язку не втрачають, запевнюючи, що основна маса читачів ще роздумує. Побувавши в кількох передплатних відділеннях, у цьому переконалася і я. Біля віконечок з написом «Тут проводиться передплата» стояли черги...

Марія ДАВИДЕНКО.

Чують «Голос...» на Черкащині

Нині багато людей поставлені в досить жорсткі фінансові умови, а тому, заповнюючи передплатний абонемент, більшість вписує туди назву видання, яке є дешевше і повніше задовольняє інформаційні потреби. Чи будуть читати «Голос України» на Черкащині? Однозначно відповім — так. Є у неї в Шевченковому краю багато шанувальників, яких ні передплатна ціна, ні те, що газета інколи надходить до поштової скриньки із запізненням, не злякало.

— Коли у відсотковому співвідношенні порівняти результати торогічної передплати і нинішньої, то саме **«Голос України» матиме найвищі показники,** — повідомив В. Письменний, заступник генерального директора ВО «Черкасизв'язок». — Скажімо, у Драбівському районі передплатників вже більше, ніж було минулого року. Гарні показники також мають Звенигородський, Лисянський, Чорнобаївський райони.

— Віталію Олександровичу, цьогорічна передплатна кампанія набагато відрізняється від попередніх. Як проходить «боротьба» за передплатників?

— Ми вирішили матеріально заохочувати наших працівників. Листоноші, працівники, що займаються передплатою на підприємствах, матимуть за кожний передплачений за їхньою участю примірник премію — приблизно карбованець. Багато з підприємств області виділило своїм працівникам певну суму на передплату. Так, Черкаський поштамт — по 500 карбованців.

Цікаво, а що думають люди, які передплачують нашу газету? На декількох черкаських відділеннях зв'язку я ставила майбутнім читачам «Голосу України» одне запитання: чому вони обрали саме цю газету? Відповіді були різноманітними. На думку М. Калашника та В. Кулика, це найцікавіша, найкраще поінформована газета. В. Бойка приваблює постійне друкування нових законів та грунтовних історичних матеріалів, В. Коваль — великий обсяг газети, безперебійне надходження та лотерея. Про останню дуже багато моїх співрозмовників висловлювались приблизно так: «П'ятсот карбованців — не гроші, а раптом щось гарне виграю». А добродійка Мельничук вважає нашу газету найпорядлішою серед друкованого розмаїття. Слушне побажання передав газеті ветеран війни та праці О. Дудник. «Як ваш постійний читач бажаю журналістському колективу творчого натхнення та незаспокоєності. Пам'ятайте, що з січня розпочинається підготовка до передплати-94. Робіть газету такою, щоб усі, хто її зрадив, пошкодували, що втратили цікавого співрозмовника, порадника, товариша».

Передплата-93 фінішує. Але ще не пізно, земляки, завітати до поштового відділення й заповнити бланк: в графі назва записати — «Голос України».

На Черкащині побувала
Тетяна КВІТ.

ЗАКОНИ — УКРАЇНСЬКОЮ. І НЕ ТІЛЬКИ

До редакції надійшло кілька листів, автори яких запитують, чому в російському варіанті газети закони, прийняті Верховною Радою, та інші законодавчі документи друкуються українською мовою. Цим цікавляться, зокрема, П. Гур'єв з Полтави, М. Соколов з Чернігова, О. Соболев з Вінниці, М. Цяпка з Севастополя та інші.

І. Макаревич із Севастополя вважає, що редакція порушує угоду з військово-мисливським товариством, яке передплатило газету російською мовою. Автор листа просить доставити в будь-якому виконанні у перекладі російською ряд нормативних актів, які раніше були надруковані українською мовою. Г. Кравець із Севастополя вважає, що йдеться про один з проявів українізації. Однак є й протилежні думки.

Так, О. Самарін з Харцизька Донецької області доводить, що некваліфікований переклад законів з української на російську мову призводить до перекручення змісту, до судових помилок тощо.

А М. Ковальчук з Козятина Вінницької області звинувачує редакцію в тому, що в газеті не друкують усіх нових законодавчих документів і йому доводиться шукати їх в інших виданнях.

Чи всі звинувачення на адресу редакції виправдані?

Порядок друкування нових законодавчих актів такий.

Запитуєте — відповідаємо

Усі вони, як правило, надходять до редакції з Укрінформу (Українське національне інформаційне агентство). Тільки воно має право перекладати закони й інші нормативні акти. Якщо агентство одержало з Верховної Ради чи Кабінету міністрів той чи інший документ, його негайно перекладають (навіть великі за обсягом тексти перекладаються не довше ніж два дні) і розсилають по редакціях газет. Якщо є переклади законів російською мовою, наша редакція друкує їх і російською мовою в російськомовному виданні. Деякі закони, що їх потрібно надрукувати негайно, надходять до «Голосу України» безпосередньо з Верховної Ради, і тоді вони, з огляду на сказане вище, йдуть без перекладу.

Враховуючи побажання й критику передплатників, редакція прагнутиме надалі друкувати в російському варіанті газети по можливості всі законодавчі акти російською мовою.

А щодо якості перекладу, про що зауважує О. Самарін, скажемо таке. Укрінформ уже багато років перекладає тексти нових законів і законодавчих актів. Як запевнив головний редактор перекладів агентства Л. Удовенко, редакція має кваліфікованих спеціалістів-перекладачів і робить високоякісний переклад. Чи вдається редакції Укрінформу дотримуватися при перекладі букви і духу законів, судити вам, шановні читачі, фахівці. Але, підкреслюємо, редакція «Голосу України» законів не перекладає.

Разом з тим редакція вважає, що найкраще було б, якби в Секретаріаті Верховної Ради була відповідна служба, яка б оперативно й кваліфіковано перекладала тексти законів російською мовою.

Бо які б кваліфіковані перекладачі не були в будь-якому відомстві чи агентстві, хоч і в Укрінформі, все ж треба забезпечити, даруйте за тавтологію, законний переклад законів, який виключав би різне їх прочитання й тлумачення. А в перспективі треба думати про переклад законів України англійською й іншими мовами, що необхідно для міжнародних контактів.

Редакція вже не раз порушувала це питання. Як нам повідомили в Секретаріаті Верховної Ради України, службу, що здійснюватиме оперативний переклад законів російською мовою, буде створено.

З'ясовував обставини і підготував роз'яснення Яків ГАЛЬЧЕНКО, редактор відділу листів і соціологічної інформації «Голосу України».

Повертаючись до надрукованого

ХТО Ж СПРАВЖНІ ОСТАПИ?

У «Голосі України» (№ 19[illegible]) було надруковано фейлетон «[illegible] ті тепер Остапи». Не встигла газета дійти до читачів, як до редакції зателефонувало кілька чоловік. Лунали обурення, делікатні застереження і навіть погрози. У листах співробітників управління «Київспортсинтетика» і його начальника О. Вдовиченка заперечуються всі наведені у фейлетоні факти. В обох листах — одна вимога: опублікувати спростування. Особливе невдоволення висловили представники малих підприємств «Воля», «Праця», «Райдуга», створених при управлінні.

Зауважимо, що фейлетон, за твердженням тих, хто його підготував і приніс до редакції, написаний на достовірних фактах, на підставі акта ревізії, проведеної в управлінні Міністерством України у справах молоді та спорту. Отже, все потрібно додатково ретельно перевірити до того як друкувати спростування.

Нагадаємо: у фейлетоні йшлося про тривалу «війну» між Міністерством у справах молоді та спорту і Фондом державного майна України (до речі, від них не було поки що ні дзвінків, ні листів) з приводу підпорядкування управління «Київспортсинтетика», створеного на базі колишнього управління «Союзспортсинтетика», а також про різноманітні відхилення від норм законодавства. А тому редакція просить втрутитися в цю справу відповідних працівників Кабінету міністрів України і Прокуратуру республіки.

Результати такої спільної перевірки і будуть надруковані в газеті. І тоді стане ясно, кому треба просити вибачення, а кому зізнаватися у порушеннях, про які йшлося у фейлетоні.

Відділ листів і соціологічної інформації «Голосу України».

ТЕПЛО НЕ ВІД МЕТАЛУ

У прадавні часи людина приручила собак та котів і зробила їх залежними від себе. Мабуть, майже всі оті бездомні теж були колись Тузиками, Сірками чи навіть Полканами. Може, й ні, і завжди вони — дворняги без імені.

Так чи ні, сьогодні вони самі шукають собі поживу і притулок. Але на смітнику не дуже розживешся, бо через економічні негаразди господарки стали дбайливішими. І який там притулок, коли не сьогодні-завтра морози вдарять. Не врятує навіть теплий каналізаційний люк — від заліза яке тепло? Та й не перевелися ще шарикови — не лише як політичні типи, а й як безжальні, навіть азартні гицелі. Тож, як би замість притулка не опинитися на шкуродерні.

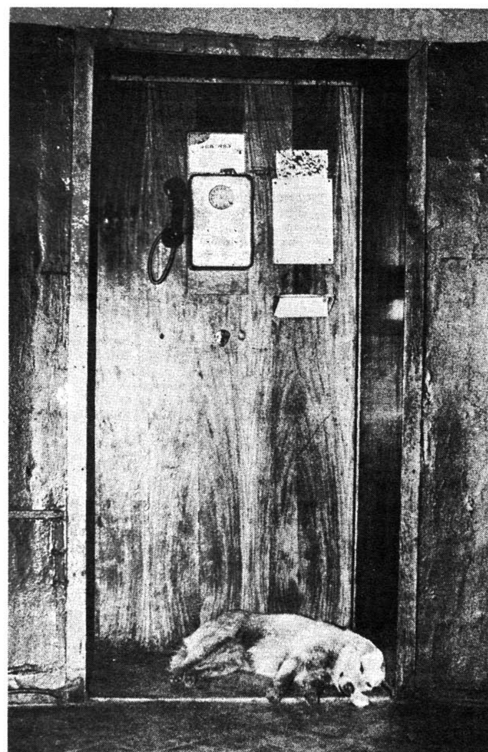
Що ж, сподіватися на гуманність суспільства? Але люди в сьогоднішній метушні один одного не помічають, де там до тварин ставитись по-людськи. І не треба про собачі та котячі ковбаси і консерви...

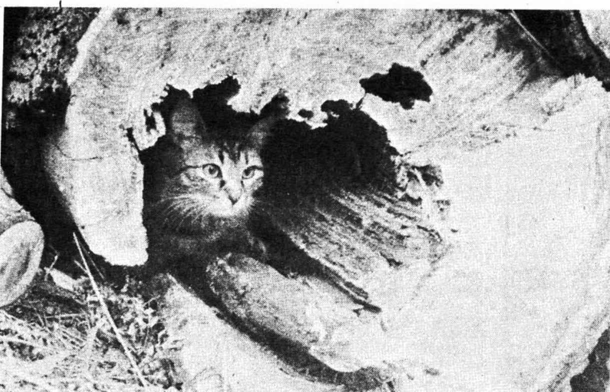
Щороку, коли сходить сніг, в парку, що поблизу мого дому, з'являються не тільки проліски. Деінде, а здебільшого біля озер, стають помітні і трупи собак. Ось такий вони знаходять «притулок».

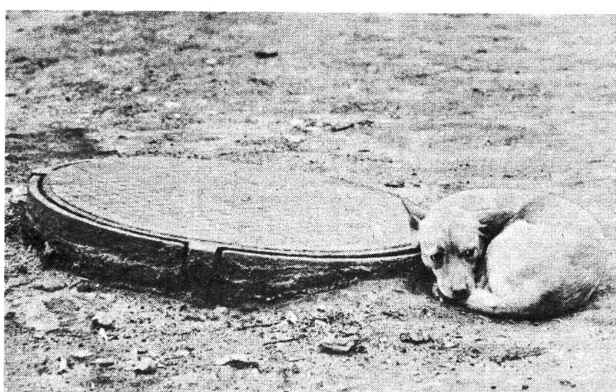
Олексій БРЕУС.

Фото Андрія КОТЛЯРЧУКА, Володимира ФАЛІНА.

Експрес-інформація

СПІВРОБІТНИЧАТИМУТЬ МЕДИКИ

Про укладення перших одинадцяти угод про співробітництво між медичними установами США і республік колишнього СРСР оголосили Американська інтернаціональна ліга охорони здоров'я та Агентство міжнародного розвитку Сполучених Штатів. Як повідомило Посольство США в Україні, передбачається, зокрема, налагодити партнерство між лікарнями Києва і Філадельфії, Одеси і Нью-Йорка. Географія співробітництва також представлена містами Вірменії, Грузії, Киргизстану, Росії, Узбекистану. Програми партнерства розраховані на три-чотири роки і на кожну з них виділено по 300 тисяч доларів.

ВОРОГИ Б'ЮТЬСЯ — ЛІТАКИ НЕ ЛІТАЮТЬ

Тимчасово припинено постачання гуманітарної допомоги до Сараєва через посилення боїв у цьому місті і загалом в центральних районах Боснії й Герцеговини. За повідомленнями представників ООН, бойові дії між хорватськими й мусульманськими угрупованнями зробили гуманітарний повітряний коридор надто небезпечним. Також повідомляється, що хорватські війська розпочали наступ на сербські позиції, скориставшись тим, що югославська армія покинула Адріатичне узбережжя Хорватії.

САМИМ НЕ ВПОРАТИСЯ

Понад 25 тисяч біженців з південного Таджикистану, які рятуються від війни, прибули до столиці республіки Душанбе. Виконуючий обов'язки президента Таджикистану Іскандаров, виступаючи по радіо, заявив, що збройні сутички в південних районах посилюють небезпеку розв'язання великої громадянської війни. Її наслідки можуть бути фатальними для всієї Середньої Азії. Іскандаров закликав країни СНД подати його республіці додаткову гуманітарну допомогу, а також взяти на себе вагомішу роль у справі припинення конфлікту. Повідомляється, що керівництво Курган-Тюбинської області у спеціальному зверненні також закликало держави співдружності ввести в зону бойових дій миротворчі сили СНД.

ОБДУРИТИ МИТНИКА БУДЕ НЕЛЕГКО

Роздати прикордонникам лічильники Гейгера має намір митна служба Польщі. Таке рішення спричинено намаганням припинити контрабанду та незаконний транзит радіоактивних матеріалів. Як повідомляє американська газета «Бостон глоб», начальник польської митної служби заявив, що радіаційний контроль буде посилено передовсім на кордонах з державами колишнього СРСР. Останніми днями польські прикордонники затримали кількох громадян Польщі, України й Чехо-Словаччини, яких підозрюють у контрабанді радіоактивних матеріалів.

ПАРЛАМЕНТСЬКУ ВІЙНУ

оголосили Президентові і урядові Росії противники реформ у Верховній Раді республіки. Таку заяву зробив радник російського Президента Волкогонов. Він сказав, що російська демократична система перебуває в небезпеці. Волкогонов також заявив, що відмова Верховної Ради відкласти на прохання Єльцина та керівників республік РФ грудневий з'їзд народних депутатів є виявленням зневажливого ставлення до Президента та принципів федералізму. Деякі засоби масової інформації висловлюють передбачення, що депутати на грудневому з'їзді домагатимуться відставки Президента й уряду Росії.

НЕ ДОТРИМУЮТЬСЯ СТРОКІВ

повного роззброєння ліві партизани в Сальвадорі. Про це повідомив генеральний секретар ООН Галі. Партизани мали повністю скласти зброю до 31 жовтня. Але, як сказав Галі, цього за всіма ознаками не станеться. Він заявив, що, можливо, доведеться встановити новий строк. Оскільки 60 відсотків повстанців залишаються озброєними, деякі спостерігачі побоюються, що громадянська війна, в якій за дванадцять років уже загинуло понад 75 тисяч чоловік, може спалахнути знову.

ПРИСЯГНУЛИ НАРОДОВІ

Новий уряд Естонії на чолі з Прем'єр-міністром Лааром було приведено вчора до присяги в приміщенні парламенту країни. Напередодні естонський Президент Мері підписав указ про склад нового кабінету міністрів.

НЕ МОЖЕШ ЗАХИЩАТИСЯ — ЗДАВАЙСЯ

Лідер однієї з ворогуючих у Ліберії сторін Джонсон здався західноафриканським миротворчим силам. Він вдався до такого кроку після того, як суперницьке угруповання — Національний патріотичний фронт Ліберії (НПФЛ) на чолі з Тейлором — захопило його головний опорний пункт. НПФЛ, порушивши угоду про припинення вогню, здійснив широку наступальну операцію з метою захопити столицю країни Монровію.

КОЗИРЄВ НА МІСЦІ НЕ СИДІТИМЕ

Переговори міністра закордонних справ Росії з Головою Верховної Ради Абхазії Ардзінбою завершилися вчора в Москві. Згідно з домовленістю сторін, сьогодні Козирєв прибуде до Тбілісі, а в суботу відвідає Гудауту для подальших переговорів з учасниками абхазького конфлікту. Спостерігачі висловлюють сподівання, що інтенсивні миротворчі зусилля російського міністра закордонних справ матимуть позитивні результати.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Реалії

РОСІЯ ДО ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ НЕ ГОТУЄТЬСЯ

Уперше з оборонної політики Росії знято тягар підготовки до великомасштабної війни. Про це заявив на нещодавній зустрічі з представниками військових дипломатичних місій, акредитованих у Москві, начальник Центру оперативно-стратегічних досліджень (ЦОСД) Генерального штабу Збройних Сил Росії генерал-лейтенант Богданов.

Він виклав військовим дипломатам основні принципи воєнної політики РФ, військової реформи та будівництва Збройних Сил РФ. Відзначив, що внутрішня ситуація у Росії та СНД найнесприятливіша від часів громадянської війни. Так, протягом 1991—1992 років на території колишнього СРСР виникло майже 30 збройних конфліктів та майже 70 суперечок, що були близькі до них.

Аналіз сучасної політичної обстановки в СНД і світі показує, що у найближчі 10—15 років альтернативою світової війни можуть стати локальні конфлікти різної інтенсивності. З огляду на це у військовій доктрині РФ наголос переноситься з підготовки Збройних Сил РФ до ядерної війни на підготовку до відбиття ймовірної локальної агресії. Проте, зазначив генерал, треба враховувати, що локальна війна може перерости у світову.

Відповідаючи на запитання латвійського дипломата, генерал-лейтенант Богданов відзначив, що права російськомовного населення в державах колишнього СРСР треба захищати економічними, політичними, але не військовими засобами.

ІТАР — ТАРС.

Подробиці

ОСЬ ТАК БОРОЛИСЯ ЗА «ЧИСТОТУ ЛАВ»

Те, що Африканський національний конгрес Південної Африки (АНК) мав на території інших країн спеціальні бази, відомо давно. Не було таємницею й те, що служба безпеки організації утримувала там людей, яких звинувачувала в шпигунстві на користь режиму Преторії. Але те, що протягом 80-х років цих в'язнів піддавали жорстоким тортурам і примушували виконувати важку роботу, керівництво АНК визнало вперше.

Днями в ПАР опублікували спеціальну доповідь трьох правників про діяльність служби безпеки АНК в таборах конгресу в Анголі, Замбії, Танзанії й Уганді. Як зазначається в документі, «складається враження, що протягом більшої частини 80-х років там панувало небачене зловживання владою, не було підзвітності». За свідченнями 17 колишніх в'язнів АНК, їх жорстоко били, морили голодом, залишали зв'язаними під тропічним сонцем, мучили вогнем тощо. У доповіді говориться, що деякі безслідно зникли. Можливо, назавжди. До речі, автори документа не стверджують, що всі в'язні були шпигунами властей ПАР.

Цікавий ще один висновок, зроблений в доповіді: «Якщо АНК не вживе рішучих дій, таке завжди може повторитися». Ця думка має підстави. Адже президент конгресу Мандела, який визнав висновки комісії правників, заявив, що деякі відповідальні за злочини все ще займають керівні посади в організації. Мандела пообіцяв продовжувати розслідування, але зазначив, що не може назвати імен тих, хто брав участь у тортурах і знущаннях, до його завершення. Поки що лише колишній керівник розвідки та відповідальний за добір кадрів до АНК Пілісіо визнав, що у 1981 році був затриманих. Але він спробував виправдати свої дії необхідністю «одержати інформацію за будь-яку ціну».

І останнє. На погляд спостерігачів, доповідь викликала певне збентеження в лавах АНК, оскільки конгрес протягом багатьох років звинувачував у негуманному ставленні до в'язнів лише власті Преторії.

Олексій ЄВСІКОВ.

На зв'язку Софія

«БАЛКАНКАР» ВІДКРИТО ДЛЯ ВСІХ

Одна з найпотужніших болгарських фірм — «Балканкар» — добре відома в Україні. Її авто- та електронавантажувачі з емблемою-ластівкою працюють на багатьох підприємствах країни. В колишній СРСР фірма експортувала 50—55 тисяч своїх машин на рік. Та з розпадом радянського ринку все змінилося, і тепер «Балканкар» активно перебудовує свою зовнішньоекономічну діяльність. Саме про це ми й ведемо мову з генеральним директором фірми паном Недялко ТОНЄВИМ.

— Як зміни останніх двох років позначилися на роботі вашої фірми?

— Скажу прямо: обсяг експорту в країни СНД скоротився на 50 процентів, та це не означає, що впав попит на наші вироби. Їх потребують морські й аеропорти, залізничні станції та металургійні комбінати, плодоовочеві бази і машзаводи. Зниження обсягу пояснюється ще й тим, що нині у вас дбайливіше стали ставитися до наших машин. У людей з'явилося почуття господаря. До кінця року ми, можливо, продамо Україні ще не менше як 5 тисяч навантажувачів.

Розумієте, після стількох тісних економічних зв'язків між нами й вами потрібно було, на мій погляд, знайти такі форми співробітництва, які сприяли б плавному переходу до роботи в нових умовах. Та, на жаль, цього не сталося.

— Що ж ви пропонуєте? Наскільки мені відомо, багато болгарських фірм уже кинулося на український ринок.

— А як же інакше! На щастя, підприємницький дух у наших народів час не викорінив. Я про інше, про те, щоб обидві держави, її установи, скажімо, банки, міністерства, взяли на себе зобов'язання допомагати бізнесу, сприяти нарощуванню взаємного товарообміну. Потрібно всіляко заохочувати взаємний товарообмін. Нас цікавить обіг, а не прибуток.

— Що ж ваша фірма, як одна з провідних у світовому каробудуванні, пропонує українському ринку?

— Нині ми налагодили серійне виробництво й пропонуємо вам за цінами, трохи вищими від собівартості, нову модифікацію автонавантажувачів «Рекорд-М», нове сімейство електрокарів «Дружба». Зокрема, «Дружба-4» — це трьохопорна машина, новий платформенний навантажувач з гальмом на всі чотири колеса. Наша остання розробка, запущена в серію, — автокар «Європа». У нього 10 видів змінних пристосувань, чудовий дизайн, забезпечено доступ до всіх агрегатів. Наша фірма створила і автонавантажувач високої прохідності, який можна використовувати в сільському господарстві, на лісорозробках, у будівництві, нафтовидобутку. Ми готові продавати наші машини на збалансованій основі — за український прокат, папір, цемент, хімікати та багато що інше. До речі, наскільки мені відомо, в Україні є проблема з розфасуванням цементу в мішки. Ми могли б вкласти кошти в цю справу. І не тільки в це — ми готові вести переговори з будь-яких інвестицій. У Запоріжжі машинобудівники змогли б випускати деякі агрегати для наших виробів. Який сенс виходити на західні фірми, якщо ми разом, особливо в галузі карбудування, можемо скласти конкуренцію тому самому Заходу. Ми були б раді цьому. Тим паче що наш інститут розробляє машини вантажопідйомністю 20 і 32 тонни.

— А чи готові ви стати посередником українських фірм для їхнього виходу на треті ринки?

— Звичайно. Втім, і ми маємо намір через Україну закріпитися в Білорусі, країнах Прибалтики, в Росії. «Балканкар» відкрито для світу, для всіх. Нехай українські підприємці телефонують нам. Телефон у Софії 77-64-02, факси 77-21-30, 77-81-88. Наша адреса: вулиця К. Охридського, 18.

Інтерв'ю провів Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

У парламентах світу

ВИБОРИ — ЦЕ ЛИШЕ ПОЧАТОК

Центральна виборча комісія Грузії підбила підсумки виборів до парламенту країни. Як відомо, уперше в історії парламентаризму голова парламенту був обраний всенародним голосуванням.

Звичайно, переміг Едуард Шеварднадзе. Проте одне навряд чи хто міг очікувати: з тих 80 відсотків виборців, які брали участь у голосуванні, за нього подали голоси 92,6 відсотка.

84 депутати Верховної Ради з 224 були обрані за мажоритарною системою — по одному від кожного адміністративного району Грузії, в тому числі 10 тбіліських. Згодом підсумки виборів у двох тбіліських округах оголосили недійсними, і процедуру буде повторено. Найбільший інтерес викликали підсумки голосування за пропорційною системою. 29 депутатських мандатів одержав блок «Мшвідоба», що об'єднує Демократичну спілку Грузії, монархічну, консервативну партії, товариство «Відродження Аджарії», кількох досить відомих дисидентів першої хвилі національно-визвольного руху. Більша частина членів блоку — колишні комуністи. Серед них досить багато значних партійних функціонерів. 18 мандатів здобув центристський блок «11 жовтня», в якому християнські демократи, Республіканська партія, Народний фронт, організація «Демократичний вибір для Грузії». У виборчого блоку «Ертоба», до складу якого входять ряд колишніх перших секретарів райкомів партії, які не заплямували себе боротьбою з національно-визвольним рухом, і яскраві представники творчої та наукової інтелігенції — 14 місць. 13 депутатів провела в парламент Національно-демократична партія Грузії, яка зіграла вирішальну роль у поваленні режиму Гамсахурдіа.

Зовсім несподівано 10 мандатів набрала Демократична партія Грузії, яка фактично нічим не вирізнялася. Багато менше, ніж очікували, було одержано депутатських місць «зеленими», «Хартією-91», Товариством Іллі Чавчавадзе, Всегрузинським товариством Мераба Костави, Спілкою національної згоди і відродження. Ще більшою несподіванкою стали 7 мандатів Спілки традиціоналістів, єдиних найближчих прихильників Гамсахурдіа, не особливо лояльних до теперішньої влади. Отже, утворився доволі різношерстий симбіоз.

Поки що важко робити прогнози. Проте вже ясно, що більша частина часу в цьому році у членів Верховної Ради піде на процедурні питання та перегрупування політичних сил.

Є й інший, не менш реальний варіант, коли різношерстий парламент домовитися так і не зможе, зрештою в ньому по одному-чотири мандати матимуть представники від крайніх правих до крайніх лівих — понад 15 партій. І тоді можливе протистояння Шеварднадзе і Верховної Ради. За такої ситуації уявляється нереальним, що Шеварднадзе, враховуючи всенародний мандат довіри, піде у відставку, а отже, змушений буде піти парламент. У будь-якому разі за наявної розстановки сил Шеварднадзе все ж легше доб'ється свого, граючи на інтересах то тих, то тих. Тим більше, що блок «Мшвідоба», напевне, все ж надаватиме йому постійну підтримку. Можливо, «11 жовтня» займе більш опозиційну позицію, бо вже тепер на весь голос стверджує, що блок «рожевих», який їх випередив, на ряді дільниць сфабрикував підсумки виборів. Якщо їм вдасться це довести, то вибори на цих дільницях можуть бути проведені ще раз, а представництво запеклих прихильників Шеварднадзе. У будь-якому разі керівництва республікою як першого секретаря Компартії Грузії, зменшиться. Щоправда, на останньому, вже після виборів, засіданні Держради Шеварднадзе поспішив відмовитися від смути, що зароджувалася, і порадити обуреним Національно-демократичній партії та блокові «11 жовтня» подати до суду на центральну виборчу комісію. На що Верховний суд Грузії не забарився відповісти відмовою, бо, мовляв, «справа, що стосується виборів до парламенту, до їхньої компетенції не входить».

Хоч би як там було, парламент обрано. Тим більше, що поки не відомі ні права, ні обов'язки його глави, які будуть надані Шеварднадзе. У будь-якому разі йому є на кого спертися в політичній ситуації. У принципі, створивши державний комітет оборони, що загрожує перерости з тимчасового в постійний, владний орган, але з тими самими повноваженнями, Шеварднадзе, як мені здається, фактично зробив спробу змінити знак «плюс» у формулі «Шеварднадзе плюс парламент» на знак «мінус», прагнучи абстрагуватися від говорильні, на яку можуть перетворити парламент, і, скоріше за все, залишити його самого на себе.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

Візити

СЕРЕДНЯ АЗІЯ РВЕТЬСЯ ДО ОКЕАНУ

Глава Ісламської Держави Афганістан Бурхануддін Раббані відвідав нещодавно Узбекистан на запрошення Президента республіки Іслама Карімова.

На переговорах, зокрема, було обговорено питання стабілізації обстановки в регіоні.

— Ми прихильники цілісності Афганістану, — заявив Карімов журналістам. — Конфлікт у сусідній державі має бути вирішений мирним шляхом, за допомогою переговорів. Не можна допустити, щоб ця країна стала ареною боротьби двох держав за свої інтереси або ж міжусобної війни всередині.

Бурхануддін Раббані виклав свої погляди на причини братовбивчої війни, що триває 14 років.

— На сьогодні зброя перебуває в руках 6 мільйонів громадян Афганістану, — заявив він, — що є наслідком агресії колишнього СРСР. Між тим, Афганістан потребує не зброї, а заводів, фабрик, споживчих товарів.

Як можна допомогти афганському народові? Лише спільним взаємовигідним співробітництвом. На переговорах підписано домовленість про будівництво транс635 національної автостради із Середньої Азії до узбережжя Індійського океану. Президенту Карімову вдалося зацікавити керівництво Афганістану в здійсненні такого проекту. До нього висловив бажання приєднатися і Пакистан.

Самому Узбекистану потрібен вихід до моря, і найкоротший шлях з Ташкента до океанського узбережжя пролягає через Афганістан. Раббані і Карімов погодилися, що буде краще, коли майбутня автострада пройде через рівнини Західного Афганістану, минувши столицю Кабул. Така магістраль має сприяти здійсненню іншого проекту — будівництва залізниці з Термеза до Карачі. Як відомо, Афганістан — єдина країна в світі, яка не має жодного кілометра залізниці.

Будівництво автостради, на думку спеціалістів, вимагає близько 10 мільярдів доларів. Міністр автомобільних доріг Узбекистану Руслан Юнусов заявив, що його відомство могло б закінчити будівництво за два роки. А що матиме Афганістан з цього проекту? Юнусов вважає, що афганці одержать прибуток від дороги щонайменше по 26 мільярдів доларів щорічно. Зрозуміло, доля проекту залежить від того, як швидко встановиться мир в Афганістані.

Зульфія РАСУЛІ.

Ташкент.

І таке буває

ГРАМОТНІСТЬ ПІДВЕЛА

Написано Манчестер, а вимовляється Ліверпуль — хто з тих, хто вивчав англійську мову, не знає цього жарту, котрий ілюструє складність англійської орфографії? Від найперших днів вивчення цієї мови школярі не перестають скаржитися на те, як іноді непередбачено може писатися те чи інше слово. Та, коли іноземцеві ще можна подарувати помилку в написанні, то носії мови перебувають в багато гіршому становищі: з одного боку, проблем з написанням анітрохи не менше, ніж в іноземців, а з другого, ніби й соромно помилятися — мова все ж таки рідна.

Саме для цього й придумали винахідливі американці особливу гру, що називається «Вимови це по літерах». Грають в неї і дорослі — по телефону, грають в неї і діти. Переможці одержують призи, стають відомими усій країні. Однак тут призи — справа далеко не головна, сенс усіх ігор полягає в тому, щоб навчити американців, великих і маленьких, правильно писати.

Вирішив недавно зробити свій внесок у справу поголовної грамотності і віце-президент Ден Куейл. У рамках виборчої кампанії, що проходить зараз в Америці, Куейл прибув з візитом до Нью-Йорка, а турботливі господарі включили до програми його перебування у місті й відвідання звичайної школи, а саме уроку англійської мови. Віце-президент досить успішно справлявся зі своєю роллю «високого, але доступного гостя», посміхався у відеокамери журналістів та погладжував голівки дітей, аж поки не підоспів час підступного англійського правопису.

Куейл, якого посадили за вчительський стіл, викликав до дошки одного з школярів і, подивившись задля певності у план уроку, попрохав його написати слово «картопля». Спритний хлопчисько миттю впорався з легким завданням. Однак невідомо чому, але в зошиті, що лежав перед віце-президентом, слово «картопля» було написано з помилкою. І, анітрохи не вагаючись, Куейл виправив школяра. Хлопчик сперечатися не став: зрештою, друга в країні людина каже, що «картопля» пишеться саме так і не інакше. Важко якось припустити, що вона може помилятися у такому простому слові.

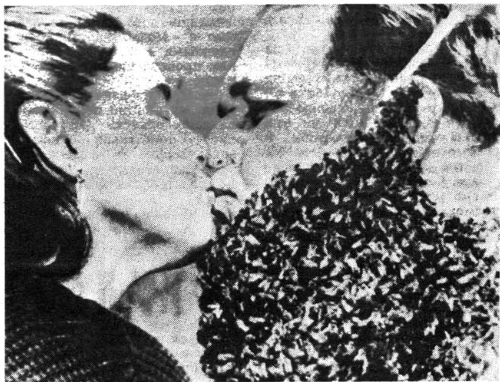
Історія ця, можливо, й не стала б набутком гласності, якби не всюдисущі журналісти, котрі зняли на плівку повністю увесь цей епізод. Та й Америка не була б Америкою, коли б з того ж дня громадяни країни не сміялися б біля своїх телевізорів з чергового промаху Дена Куейла, котрий так невчасно почав боротися за грамотність.

Сьогодні вже зрозуміло, що очікуваного внеску до справи передвиборної кампанії республіканців візит Куейла до Нью-Йорка не зробив. Над помилкою віце-президента підсміювалися не лише його політичні противники, журналісти й педагоги, які твердять, що, як пишеться «картопля», має знати учень четвертого класу, а й той же школяр, якого так невдало виправив Куейл. Любителем гри «Вимови це по літерах» він, звичайно, не став і призів не заслужив, та прославився багато більше, ніж будь-хто з переможців гри. Займається зараз п'ятикласник тим, що направо й наліво роздає цікавість репортерам, що цікавляться, яке враження справив на нього Ден Куейл. За словами школяра, «віце-президент — хлопець непоганий, та треба йому трохи підучитися».

Олексій АГУРЕЄВ.

Нью-Йорк.

Фотофакт

«МЕДОВИЙ» ПОЦІЛУНОК

В американському місті Гамільтоні недавно проходив фестиваль меду. На ньому фермери-бджолярі представили солодку продукцію, а також бджіл, які її виробляють. Один із бджолярів Майк Ріффіт рекламував своїх «робітників» як найрозумніших, найпрацелюбніших, найдисциплінованіших і навіть як позбавлених почуття ревнощів. В останньому пересвідчилася одна з жінок, яка без наслідків поцілувала Майка, коли на його обличчі та шиї сидів цілий рій бджіл.

Фото АП — ІТАР — ТАРС.

У сусідів

ІНЖЕНЕРИ НЕ ПОТРІБНІ

Така вивіска може з'явитися на підприємствах Молдови, де звичайні скорочення виробництва супроводжуються повальним звільненням спеціалістів. Як повідомляє держдепартамент з питань використання трудових ресурсів, безробіття насамперед загрожує людям з вищою і спеціальною освітою, зокрема інженерно-технічним працівникам, економістам, агрономам, педагогам.

На 13 жовтня кількість безробітних, зареєстрованих департаментом, досягла 22332 чоловік, більшість з яких — жінки.

З тих, хто звернувся в бюро працевлаштування, допомогу в зв'язку з безробіттям одержали лише 1649 чоловік. За 9 місяців видано допомоги у зв'язку з безробіттям загалом на суму 3 мільйони 661 тисячу карбованців.

Передбачається, що потік робітників і службовців, які залишилися без роботи, зросте після реалізації Указу Президента Молдови «Про націоналізацію майна колишніх союзних підприємств». Одночасно збільшиться і кількість бажаючих з російськомовного населення залишити республіку, бо більшість спеціалістів підприємств так званого союзного підпорядкування — росіяни і українці.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

ЖОДНА СПЕЦСЛУЖБА НЕ ОБХОДИТЬСЯ БЕЗ ПОМІЧНИК

На запитання кореспондентів «Голосу України» відповідає начальник упра...ння безпеки України по Чернівецькій області Микола Олександрович КУШ...

— Відомий український поет і правозахисник Василь Стус ще в 1975 році у концтаборі «Дубровлаг» писав: «Я називаю КДБ при Раді Міністрів УРСР зловмисною організацією, що здійснила дикі репресії 1972—73 років у небачених за теперішнього часу для СРСР масштабах, завдала непоправної шкоди українському народові та його культурі. Я обвинувачую КДБ як організацію відверто шовіністичну й антиукраїнську, тому що вона зробила мій народ і без'язиким, і безголосим. Судові процеси 1972—73 років на Україні — це суди над людською думкою, над самим процесом мислення, суди над гуманізмом, над проявами синівської любові до свого народу». І то, на жаль, гірка правда. Чи страшні гріхи КДБ проти українського народу не тяжіють над Службою безпеки України, чи не відгороджують від народу? Адже більшість з колишніх кадебістів працюють у нинішньому СБУ. Чи не так, Миколо Олександровичу?

— Працюють. І присягнули на вірність народові України. А щодо гріхів КДБ, то вони, звісно, не прикрашають колишню державну безпеку. І про це треба говорити відверто. Але мушу сказати й про інше. Робота колишнього КДБ, принаймні в ті роки, коли я прийшов туди працювати, ніколи не зводилася тільки до боротьби з людською думкою, чи, як ми звикли називати, з «інакомислячими». Були й справи набагато складніші, спрямовані на захист державних інтересів. Просто вони були в тіні, за кадром громадської думки. А ось судові процеси, про які пише Василь Стус, глибоко калічили людські долі, озивалися болем національної свідомості української інтелігенції, зрештою, одержували широкий резонанс у західному світі. Ні, в даному разі я зовсім не хочу захищати такі дії моїх колишніх колег. То справді не додавало КДБ авторитету, то було зло. Але, повторюю, органи державної безпеки захищали й державні інтереси, всіляко відстоювали їх.

Та й, зрештою, більшість колег, з якими мені доводилося працювати, намагалися з повагою ставитися до людини. Хоча нерідко права особи не збігалися з інтересами тодішньої держави. А пріоритет завжди був за останніми. Отож наші дії суперечили нашим бажанням. У таких умовах духовної роздвоєності і доводилося діяти. Та хіба тільки нам? А юристам, а партійним працівникам, а вам, журналістам?

Правильно мудрими сказано: людина велика своїми помислами і прагненнями, але обмежена можливостями. Отож тодішні можливості захищати людські інтереси були у нас доволі куці.

Уже до 15 лютого нинішнього року, коли особовий склад нашого управління присягнув на вірність народові України, пройшла значна реорганізація управління. Зокрема, замінено 85 відсотків керівного складу, а п'ять відсотків колишніх оперативників не були зараховані в нову Службу. Така кадрова селекція, добір людей за діловими й моральними якостями триває. І, здається, ми зуміли донести до наших земляків — буковинців, що наша Служба має людське обличчя, що вона не чинить шкоди людині, а захищає її права, захищає закон.

— А були такі співробітники, які відмовилися служити народові України?

— Небагато, але були. Звісно, тепер вони у Службі безпеки не працюють.

— Які основні завдання стоять тепер перед управлінням, перед співробітниками СБУ?

— Найперше — це захист державності й територіальної цілісності України. І, звичайно, боротьба з корупцією, організованою злочинністю. Бо коли ми уникатимемо цієї боротьби, то ні про яку державність України не може бути й мови. Адже сильна та держава, котра вміє себе захищати від різних посягань.

— А резиденти іноземних розвідок? Вони хіба перестали цікавити нинішню Службу безпеки?

— На території Буковини сьогодні діють розвідки багатьох держав. Але поки що вони не займаються тим, що ми звикли називати «підривною діяльністю». Іде звична, я б сказав цивілізована, розвідувальна робота.

Одне слово, вони вивчають політичні й економічні процеси у нашій державі, а ми вивчаємо їх. Та й, зрештою, завдання кожної спецслужби полягає в тому, щоб мати вірогідну інформацію, щоб дії тієї чи іншої держави не стали несподіванкою для нашого уряду чи Президента.

— В активі чернівецьких есбістів є кілька вдалих операцій, про які вже писала наша преса. Зокрема, звільнення польських громадян, яких тримали заложниками рекетири на території сусідньої Молдови.

— Справді, це операція з розряду тих, якими повинна вирізнятися спецслужба, котра себе поважає. Ми одержали оперативні дані, що в сусідній Молдові вже півтора року злочинна група утримує трьох поляків як заложників. Вийшли на контакт з молдовськими спецслужбами і з їхнім сприянням провели цю нелегку операцію.

— Організована злочинність, як бачимо, не обминула вашу область. Які особливості нинішньої буковинської мафії: то є локальна злочинна структура чи має інтернаціональний характер?

— Тільки інтернаціональний. А найбільші зв'язки місцевої мафії тягнуться у Росію. Пролягли вони і значно далі: в Ізраїль, США, Німеччину. І до наших сусідів — у Румунію, Польщу, Угорщину...

Найбільша біда в тому, що деякі нафтові, автомобільні, металургійні директори-магнати на теренах колишнього Союзу, не дочекавшись приватизації законним шляхом, проводять її підпільно і розпоряджаються державним майном, як своїм. Причому дорогі матеріали, сировина і навіть технології спродуються за безцінь.

— Якщо порівняти зі світовими цінами?

— Саме так. І держава від цього не одержує ані цента — все йде в кишені сучасних підпільних магнатів, які відверто грабують свої молоді держави, свої народи.

Тож вже давним-давно назріла потреба в тому, щоб парламент України нарешті захистив багатства нашої держави. Треба якнайшвидше прийняти Закон про боротьбу з корупцією і Закон про державну службу. А то розпочинаєш щось робити — і немає за що, як то кажуть, вхопитися. Старі закони вже не діють, а нових ще немає. Та й з'явилися «сучасні» форми злочинних дій, які не мають відображення навіть у Кримінальному кодексі України.

Ось вийшов Указ Президента Росії про боротьбу з організованою злочинністю. Нехай він недосконалий, нехай не враховує усіх реалій нинішнього життя, але це вже якась база, щоб працювати далі. Ось, приміром, вчинено злочин, а про нього навіть не згадується у кримінальному кодексі нашої держави. Як тоді боротися і з чим боротися?

— Чи існує проблема кордону. Чи він і далі, як ми звикли писати, «на замку»?

— Така проблема є. Буквально протягом півроку за нашими матеріалами порушується вже третя кримінальна справа проти прикордонників. Причому двоє із злочинців — колишні офіцери, які сприяли контрабандистам. Ці та інші факти призвели до зміни керівництва прикордонного загону, що, на мою думку, вже позитивно впливає на захист кордону. Ось приклад. Четверо польських громадян налагодили злочинні контакти з нашими митниками в Порубному і з допомогою великих хабарів незаконно перевезли через державний кордон різних матеріальних цінностей приблизно на сім мільйонів карбованців. Усю цю злочинну групу притягнули до кримінальної відповідальності, вдалося повернути приблизно 3 мільйони карбованців, 29 тисяч німецьких марок, 33 тисячі американських доларів.

І принагідно хочу сказати таке. Ніщо не обходиться державі так дорого, як дешева митниця. Ті люди, які працюють там, повинні заробляти стільки, щоб їм навіть на думку не спадало брати хабарі. Тоді й не буде таких процесів.

**— В області нині багато говорять про арешт деяких керівників виробничого об'єднання «Ч...
шинобудівний...
го приводу ва...
ню навіть до...
ти зі спеціал...
жителів Буко...**

— Що ст...
для арешту? ...
трабанда вал...
ня державно...
бливо велики...

Нам відом...
«хрещені ба...
лися підбури...
підприємства ...
страйку. Мов...
керівництво ...
винне, все ц...
ції працівни...
пеки. Більше...
цікавлені осо...
вести, що бе...
шою служб...
неможливо ...
Ми зустріли...
тами об'єдна...
на пальцях ...
не тільки мо...
потрібно пра...
вожити люде...

Ні, ми не ...
мету притяг...
осіб до крим...
відальності. ...
Наше основн...
зберегти ва...
ну народом, ...
метал ... та...
шої мо...дої ...
з того добра...
шляхом скор...
громадянин ...
тільки ... т...

**— А ... к...
сьогодні оп...
цівник СБУ?**

— Як пер...
ник на завод...

**— То є ...
шили Служб...
жімо, у при...
чи в особис...
гось черніве...
нера?**

— Зі спра...
оналів — н...
магаємося

ТУБЕРКУЛЬОЗ: ЗВІДКИ ВИХОДИТЬ НЕ

Чим гірше влаштована держава, тим менше розуміють одне одного її громадяни. Ось і ці двоє говорили різними мовами.

— Ви ж мати! Де ваше серце? — обурювалася лікар, але жінка, здавалося, її не чула.

Вона дивилася у вікно, за яким моросив осінній дощ. Такий же безрадісний, як життя у сімейному гуртожитку з заставленими коридорами, вічно зайнятим туалетом і кухнею, яка кишить тарганами. Такий же байдужий, як погляд голови профкому, до якого вона ходила з приводу квартири. Захворювання дочки надавало підставу отримати її негайно. Але з житлом на підприємстві було погано, і лікувати дочку — значило ставити під сумнів право на пільги. Довідка, що видається хворому на відкриту форму туберкульозу, дійсна протягом року. А потім — чи то висіється паличка, чи то ні... І до кінця віку залишатися у нелюдських умовах з дитиною, яка вже одно по-справжньому здоровою вже ніколи не буде?

Чим гірше влаштована держава, тим менше розуміють одне одного її громадяни. І чим менше вони одне одного розуміють, тим далі у безвихідь заводять свою державу. Налякані розповсюдженням туберкульозу, фтизіатри наполягають на законодавчому закріпленні відповідальності хворих (а якщо це діти, то їх батьків) за уникнення лікування. З одного боку це справедливо, адже мовиться не лише про життя самих хворих, а й про життя людей, що їх оточують. Один бацилоносій здатен заразити до 40 чоловік. Ось і підрахуйте, у що обходиться безвідповідальність хворого на туберкульоз. Але чомусь цивілізований світ (за всієї відносності своєї **цивілізованості) намагається не залякати людей, а зацікавити у здоров'ї.**

У колишній НДР, наприклад, існував санітарний паспорт громадянина, у якому зазначались не лише захворювання, якими він страждав, а й час необхідних для нього обстежень, щеплень та лікування. Якщо хворий дотримувався приписаного режиму, він отримував одну фінансову допомогу, якщо не дотримувався — іншу. І що ж? З трьох відділень, свого часу відкритих для примусового лікування хворих на туберкульоз, два довелося закрити. Одне залишили для тих, хто, м'яко кажучи, не розуміє своєї вигоди, — це люди розумово відсталі. У нас такі відділення теж закриваються, але з інших причин. Існуюче щодо них положення ввійшло у протиріччя із законом про права людини. Та й працювати там ніхто не хоче. Надто специфічний контингент пацієнтів: бомжі, алкоголіки, наркомани, особи, звільнені з ув'язнення. А охорони ніякої.

Втім, цей контингент лікується і у звичайних відділеннях, створюючи загрозу здоров'ю персоналу, який і без того ризикує щодня: інфекція! У Чернігівському диспансері якось захворіли одночасно вісім сестер з нового поповнення. З того часу тут бояться брати на роботу молодих: їм жити, дітей народжувати... Та й не поспішають молоді у фтизіатрію. Тому стрімко старіє кадровий корпус. Наприклад, у Києві його майже на 70 відсотків складають люди глибоко пенсійного віку. Не кращий стан і в інших регіонах. Заохотити б людей! Колись фтизіатри користувалися пільгами при одержанні житла. Та й ті 15 відсотків до зарплати щось собою являли. Нині ж вони майже нічого не варті, до того ж не всім мають виплачуватися. Наприклад, палатним лікарям і сестрам їх виплачують, а дільничним — ні. Що вже казати про адміністрацію лікувальних закладів, яка півжиття проводить в тих же стінах, дихає тим же повітрям, а її взагалі до уваги не беруть.

І вже цілком ясно: ніхто не збирається заохочувати пацієнтів. Почнемо з обстеження. Як відомо, одним з ефективних засобів профілактики і своєчасного виявлення туберкульозу є флюорографія. Та ось витримка з документа, що його представив міністру охорони здоров'я головний фтизіатр України Юрій Фещенко: **«Обсяг профілактичних флюорографічних обстежень знизився по Україні з 23,3 млн. чоловік у 1989 році до 16.6 млн. у 1990 році. Особливо незадовільно обстежується сільське населення, що обумовлено недостатньою кількістю пересувних флюорографічних установок, значна частина яких перебуває у поганому стані».** У 1991 році із 250 установок «у формі» залишилося зовсім небагато, а кількість обстежуваних скоротилася до 13,9 мільйонів чоловік, що обернулося тепер виявленням запущених форм туберкульозу, які погано піддаються, а то й зовсім не піддаються лікуванню. (В цілому по Україні кількість померлих від туберкульозу протягом першого року спостереження збільшилася з 7,0 відсотка у 1990 році до 8,2 відсотка у 1991-му. Зросла і кількість померлих вдома відповідно з 11,4 до 13,9 відсотка.) Мені доводилося чути, що справа тут не стільки у відсутності установок, скільки у радіофобії. Люди бояться зайвий раз опромінюватись, і в цьому винна преса. Дозвольте запитання: у тому, що відмовляються від туберкулінодіагностики, теж винна преса? Адже відмовляються через відсутність одноразових шприців, авторитет яких піднявся після публікацій про зараження СНІДом погано обробленими багаторазовими шприцами. Відмовляються і від щеплень БЦЖ. Однак охоплення щепленнями знизилось не тільки з цієї причини. Якийсь час бракувало вакцини, яку в Україні не виробляють. Фтизіатри ставлять питання про закупівлю лінії, здатної забезпечити республіку, але необхідних чотирьох мільйонів доларів поки що не знаходиться. Згортання ж робіт з туберкулінодіагностики і вакцинації (якщо у 1989 році їх пройшли відповідно 9,6 і 1,7 млн. дітей, то у 1991-му — 7,6 та 1,3 млн.) різко відбилося на захворюваності (у 1989 році вона склала 3,6, а в 1991-му — 8,7 на 100000 чоловік населення).

Далеко не все добре з лікуванням. Минулого року було госпіталізовано 58 132 хворих у лікарні і 17 878 — у санаторії. Але це не всі, хто потребував лікарняного та санаторного догляду. Причини відмови від госпіталізації різні. Як уже сказано, бомжі просто не хочуть лікуватися, а «чиста» публіка уникає перебувати поруч з бомжами. Треба сказати, не відзначається і наша протитуберкульозна пропаганда, тож деякі хворі навіть не уявляють собі наслідків захворювання. Окрема розмова про санаторії. Далеко їхати, особливо за нинішніх умов, люди не хочуть, а поблизу потрібного профільного санаторію часто немає. І зрозуміло, що не відпускають у санаторії маленьких дітей, за якими там немає відповідного догляду.

...ДНА СПЕЦСЛУЖБА ...ОБХОДИТЬСЯ БЕЗ ПОМІЧНИКІВ

...ння кореспондентів «Голосу України» відповідає начальник упра...ння Служби безпеки України по Чернівецькій області Микола Олександрович КУШНІР

...іба переста- ...шню Служ- ...ії Букови- ... розвідки ... Але поки ...аються тим, ...вивати «під- ...ю». Іде зви- ...цивілізована, ...бота. ...ни вивчають ...омічні про- ...ржаві, а ми ...й, зрештою, ... спецслуж-

...у, щоб мати ...мацію, щоб ... держави не ...кою для на- ... Президента. **...чернівецьких ...вдалих опе- ... вже писала ...рема, звіль- ... громадян, ...заложниками ...торії сусід-**

...е операція з ...ими повинна ...служба, ко- ...є. Ми одер- ...дані, що в ...ві вже пів- ... група ут- ...ляків як за- ...или на кон- ...ними спец- ...нім сприян- ...нелегку опе-

...на злочин- ... не обмину- ... Які особ- ... буковин- ...є локальна ...ура чи має ... харак- ...ернаціональ- ...ьші зв'язки місцевої мафії тягнуться у Росію. Пролягли вони і значно далі: в Ізраїль, США, Німеччину. І до наших сусідів — у Румунію, Польщу, Угорщину...

Найбільша біда в тому, що деякі нафтові, автомобільні, металургійні директори-магнати на теренах колишнього Союзу, не дочекавшись приватизації законним шляхом, проводять її підпільно і розпоряджаються державним майном, як своїм. Причому дорогі матеріали, сировина і навіть технології спродуються за безцінь.

— Якщо порівняти зі світовими цінами?

— Саме так. І держава від цього не одержує ані цента — все йде в кишені сучасних підпільних магнатів, які відверто грабують свої молодої держави, свої народи.

Тож вже давним-давно назріла потреба в тому, щоб парламент України нарешті захистив багатства нашої держави. Треба якнайшвидше прийняти Закон про боротьбу з корупцією і Закон про державну службу. А то розпочинаєш щось робити — і немає за що, як то кажуть, вхопитися. Старі закони вже не діють, а нових ще немає. Та й з'явилися «сучасні» форми злочинних дій, які не мають відображення навіть у Кримінальному кодексі України.

Ось вийшов Указ Президента Росії про боротьбу з організованою злочинністю. Нехай він недосконалий, нехай не враховує усіх реалій нинішнього життя, але це вже якась база, щоб працювати далі. Ось, приміром, вчинено злочин, а про нього навіть не згадується у кримінальному кодексі нашої держави. Як тоді боротися і з чим боротися?

— Чи існує проблема кордону. Чи він і далі, як ми звикли писати, «на замку»?

— Така проблема є. Буквально протягом півроку за нашими матеріалами порушується вже третя кримінальна справа проти прикордонників. Причому двоє із злочинців — колишні офіцери, які сприяли контрабандистам. Ці та інші факти призвели до зміни керівництва прикордонного загону, що, на мою думку, вже позитивно впливає на захист кордону. Ось приклад. Четверо польських громадян налагодили злочинні контакти з нашими митниками в Порубному і з допомогою великих хабарів незаконно перевезли через державний кордон різних матеріальних цінностей приблизно на сім мільйонів карбованців. Усю цю злочинну групу притягнули до кримінальної відповідальності, вдалося повернути приблизно 3 мільйони карбованців, 29 тисяч німецьких марок, 33 тисячі американських доларів.

І принагідно хочу сказати таке. Ніщо не обходиться державі так дорого, як дешева митниця. Ті люди, які працюють там, повинні заробляти стільки, щоб їм навіть на думку не спадало брати хабарі. Тоді й не буде таких процесів.

— В області нині багато говорять про арешт деяких керівників виробничого об'єднання «Чернівецький машинобудівний завод». З цього приводу вашому управлінню навіть довелося виступити зі спеціальною заявою до жителів Буковини.

— Що стало підставою для арешту? Насамперед контрабанда валюти і розкрадання державного майна в особливо великих розмірах.

Нам відомо, що місцеві «хрещені батьки» намагалися підбурити робітників підприємства до проведення страйку. Мовляв, заводське керівництво ні в чому не винне, все це ідеї від амбіцій працівників Служби безпеки. Більше того, деякі зацікавлені особи прагнули довести, що без вилучених нашою службою документів неможливо далі працювати. Ми зустрілися зі спеціалістами об'єднання і буквально на пальцях їм пояснили, що не тільки можливо, а й конче потрібно працювати і не тривожити людей.

Ні, ми не ставимо собі за мету притягнути побільше осіб до кримінальної відповідальності. Боронь Боже! Наше основне завдання — зберегти валюту, зароблену народом, високоякісний метал [illegible]таткування [illegible]я нашої мо[illegible]ої держа[illegible]. Щоб з того добра міг законним шляхом скористатися кожний громадянин України, а не тільки [illegible]тні діл[illegible]

— А [illegible]кільки [illegible]обляє сьогодні оперативний працівник СБУ?

— Як пересічний робітник на заводі.

— То є люди, які залишили Службу і пішли, скажімо, у приватні детективи чи в особисту охорону якогось чернівецького мільйонера?

— Зі справжніх професіоналів — ніхто. Бо ми намагаємося створювати в оперативних підрозділах хороший мікроклімат, виховувати в людей повну довіру один до одного і начальника підрозділу, відчуття ліктя того, хто працює з тобою поруч. Так, у нас є проблеми і з матеріально-технічним оснащенням, і з іншим...

— «І в СБУ з квартирами сутужно» — з таким заголовком вийшла недавно одна газета.

— З житлом також є проблеми. Але люди працюють добросовісно і надійно. Сподіваємося, що й державна адміністрація області, і мерія міста допоможуть нам розв'язати житлову проблему. Принаймні перші конкретні кроки у цьому напрямі вже зроблено.

— Днями ми відзначили пам'ятну дату в історії нашого народу — 50-річчя з дня створення Української повстанської армії, загони якої в 40-х роках діяли і на Буковині, особливо в гірській місцевості. В колишніх кадебістських архівах, які тепер підпорядковані Службі безпеки, нагромаджено багатющі матеріали, за якими можна відтворити справжнє, а не спотворене обличчя УПА. Як працює ваше управління в цьому напрямі?

— Реабілітація невинно репресованих — один з провідних напрямів нашої роботи. Зокрема, як слідчого відділу, так і групи з реабілітації. Думаю, що цю роботу ми завершимо до весни майбутнього року.

Що стосується діяльності УПА, то я стою на центристських позиціях. Як дико звучало донедавна твердження, що всі упівці, мовляв, «бандити», «найлютіші вороги українського народу», так само неправильно робити з усіх їх національних героїв. Були й звичайні дезертири, які, ховаючись від мобілізації в армію, пересиджували в лісі. Були й такі, які взяли зброю в руки для того, щоб звести особисті рахунки з сусідами. Як були, звичайно, і герої, які вмирали за незалежну Україну. І в даному разі ми завжди повинні брати за свідків факти. І в оцінці цієї неоднозначної сторінки нашої історії мені, мабуть, найбільше імпонує виважена позиція відомого діяча українського національно-визвольного руху Данила Шумука, яку він виклав у своїй книзі «За східним обрієм».

— До речі, у спогадах «Я знав Василя Стуса» він пише: «Багато у нашому минулому є такого, що тепер ми хотіли б, щоб його не було, але що ж поробимо, коли воно таки було». І все ж таки у середовищі української еміграції багато людей вельми критично ставляться до міркувань пана Шумука.

— Не судіть інших — і самі не будете судимі. Не треба забувати цю біблійську мудрість. Мені здається, що людина, яка працювала референтом з пропаганди в ОУН, яка спізнала жах і німецьких, і радянських концтаборів, не просто жонглює думками. Вона вистраждала їх.

— Жодна спецслужба не може обійтися без своїх помічників, яких у нас презирливо називають «стукачами».

— Навіщо так грубо! Це наші неординарні джерела інформації. А кожна спецслужба може називати себе такою лише тоді, коли вона оперує інформацією, якою, крім неї, не володіє ніхто. І цього просто неможливо досягти без підтримки наших добровільних помічників. Але ці люди повинні відчувати, що вони не шкодять людині зокрема і державі, народу загалом.

Треба відзначити, що й західні спецслужби сьогодні основну ставку роблять на так званий людський фактор у розвідці. Так, вони не відмовляються і від технічних засобів. Але тільки завдяки контактам з людиною, яка володіє прогностичною інформацією, тою інформацією, яка стане реальністю через рік-півтора, можна працювати з перспективою і результативно.

— Дякую за розмову!

Бесіду вели Василь БАБУХ, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Чернівці.

ЗГ...

Своїми мірк... ми Миколи Ку... респондентом ...

— Протягом ... си геніальног... драматурга по... театри нашої ... Львова, Києва ... бурга і Філадел... мляки письмен... вали літерату... митця і, по сут... вали для себе ...

Дослідники ... персонажі Кулі... го люди скрут... у простір дра... строфу, драма ... шах. Але як ... примітивного ... тивізму, що г... ті, до людсько... ті, до європейс...

— Класик, ... народження я... чили, міркує ... ду категорич... жає психологі... меншовартост... погляд, мит... Львова і Хер... і «прочитали» ... донесли до на... десятиліттями ... тися туди, «н... ква, де почин... кі клешні ім... там казали, с... сту монету. ... лися, щоб вик... ші» вказівки. ... ча б сумнозв... Деякі наші ... яли за прикл... ського П'єра... який радив ... менти вдават... льника рев... шувати пор... червоні прапо... можна». Прот... реломних дні... слідовники ... плялося, двіч... мали в кабін... Михайла Горб...

А хіба зак... русифікації п... змінював свое... на Мазайло — ... ні начебто пр... рігають проти... вивченні укра... Та якось див... більш як пів... ких міських ... ниці піклуют... рідної мови. ... відзначила ... обласна бібліо... ксима Горько... ємна. Однак ... ється, нічого: ... йонного книж... українською ... 10 відсотків. ... нарешті, зба... ність духов... нення, наці... родження? В... ших бідах н... росіян чи ко... мі винні. До...

...ЛЬОЗ: ЗВІДКИ ВИХОДИТЬ НЕБЕЗПЕКА?

Нині ж вони майже нічого не варті, до того ж не всім мають виплачуватися. Наприклад, палатним лікарям і сестрам їх виплачують, а дільничним — ні. Що вже казати про адміністрацію лікувальних закладів, яка півжиття проводить в тих же стінах, дихає тим же повітрям, а її взагалі до уваги не беруть.

І вже цілком ясно: ніхто не збирається заохочувати пацієнтів. Почнемо з обстеження. Як відомо, одним з ефективних засобів профілактики і своєчасного виявлення туберкульозу є флюорографія. Та ось витримка з документа, що його представив міністру охорони здоров'я головний фтизіатр України Юрій Фещенко: **«Обсяг профілактичних флюорографічних обстежень знизився по Україні з 23,3 млн. чоловік у 1989 році до 16,6 млн. у 1990 році. Особливо незадовільно обстежується сільське населення, що обумовлено недостатньою кількістю пересувних флюорографічних установок, значна частина яких перебуває у поганому стані».** У 1991 році із 250 установок «у формі» залишилося зовсім небагато, а кількість обстежуваних скоротилася до 13,9 мільйонів чоловік, що обернулося тепер виявленням запущених форм туберкульозу, які погано піддаються, а то й зовсім не піддаються лікуванню. (В цілому по Україні кількість померлих від туберкульозу протягом першого року спостереження збільшилася з 7,0 відсотків у 1990 році до 8,2 відсотка у 1991-му. Зросла і кількість померлих вдома відповідно з 11,4 до 13,9 відсотка). Мені доводилося чути, що справа тут не стільки у відсутності установок, скільки у радіофобії. Люди бояться зайвий раз опромінюватись, і в цьому винна преса. Дозвольте запитання: у[illegible] тому, що відмовляються від туберкулінодіагностики, теж винна преса? Адже відмовляються через відсутність одноразових шприців, авторитет яких піднявся після публікацій про зараження СНІДом погано обробленими багаторазовими шприцами. Відмовляються і від щеплень БЦЖ. Однак охоплення щепленнями знизилося не тільки з цієї причини. Якийсь час бракувало вакцини, яку в Україні не виробляють. Фтизіатри ставлять питання про закупівлю лінії, здатної забезпечити республіку, але необхідних чотирьох мільйонів доларів поки що не знаходиться. Згортання ж робіт з туберкулінодіагностики і вакцинації (якщо у 1989 році їх пройшли відповідно 9,6 і 1,7 млн. дітей, то у 1991-му — 7,6 та 1,3 млн.) різко відбилося на захворюваності (у 1989 році вона склала 3,6, а в 1991-му — 8,7 на 100000 населення).

Далеко не все добре з лікуванням. Минулого року було госпіталізовано 58 132 хворих у лікарні і 17 878 — у санаторії. Але це не всі, хто потребував лікарняного та санаторного догляду. Причини відмови від госпіталізації різні. Як уже сказано, бомжі просто не хочуть лікуватися, а «чиста» публіка уникає перебувати поруч з бомжами. Треба сказати, не відзначається і наша протитуберкульозна пропаганда, тож деякі хворі навіть не уявляють собі наслідків захворювання. Окрема розмова про санаторії. Далеко їхати, особливо за нинішніх умов, люди не хочуть, а поблизу потрібного профільного санаторію часто немає. І зрозуміло, що не відпускають у санаторії маленьких дітей, за якими там немає відповідного догляду.

І дове[illegible] картину те, що чим далі гірше [illegible]ршується питання про ізоляцію хворих у побуті. У 1989 році із гуртожитків і комунальних квартир відселено 35,1 і 55,3 відсотки хворих, а у 1991-му — лише 28,3 і 43,6. Маємо результат. У тому ж 1991 році із 12 076 дорослих, 1324 підлітків і 6 608 дітей, які мешкають у тісному контакті з хворими на активний туберкульоз, захворіли: 68 дорослих, 16 підлітків і 49 дітей, які, у свою чергу, стали джерелом інфекції.

Джерело інфекції — як дивно і як страшно казати так про людину, навіть якщо вона втратила свою людську значущість. Але медикам не до сентиментів — вони у стані шоку від того, що відбувається. І одну за одною шлють депеші до Міністерства охорони здоров'я. Але... Далеко за межі його можливостей та повноважень виходить проблема. В уряді ж ніяк не реагують на сигнали біди. В усякому разі, ніякої реакції не бачать і не відчувають фтизіатри. Як і раніше, не вирішуються питання забезпечення необхідними препаратами та інструментами: виручають запаси, та на скільки їх вистачить? Скорочується ліжковий фонд у лікарнях і санаторіях: за їх рахунок місцеві медичні керівники вирішують господарські проблеми. Скорочується і корпус фтизіатрів: люди, як уже сказано, не бажають ризикувати здоров'ям за спасибі. Влітку цього року Комісія Верховної Ради з питань здоров'я людини зібрала пропозиції щодо оплати праці фтизіатрів, та далі діло не пішло.

Сьогодні в Україні зареєстровано 96 268 хворих на активний туберкульоз. Можна, зрозуміло, оголосити їх

Фото Богдана ПРИИМАКА.

небезпечними для суспільства і видати відповідний закон. Папір все стерпить. А як бути з совістю, яка підказує: вони — його жертви? Так що коли говорити про відповідальність, то — про обопільну. А якщо ні, то ми ризикуємо вивести несправедливість, що існує, у новий ступінь. Чи є то ознака демократичного суспільства?

Марина ДЯТЛОВА, оглядач з питань охорони здоров'я.

СТЕЛ...

ЩЕ ОДИН ... вий пласт... нулого сп... ла редакція ч... піль»: одне чи... присвятила ... назії, яка з 18... дворічною пер... рвою) працюва... лицькому міст...

На сторінка... щено статті з ... ня та про ді... яка відіграла ... культурному ... літичному роз... ки Галичини, ... Це з її стін ви... люди, як патр... греко-католиць... сиф Сліпий і ... бас, письменн... дичевський і ... кий, науковці ... Юрій Мушак... ку видрукован... праці і худож... них випускни... ного закладу, ... дарне слово ... сифа 17 люто... храмі жировни... жої і святих...

ивецький ма-
вавод». З цьо-
ому управлін-
лося виступи-
ою заявою до
нн.
о підставою
самперед кон-
і розкрадан-
майна в осо-
розмірах.
що місцеві
ки» намага-
робітників
о проведення
в, заводське
в чому не
йде від амбі-
Служби без-
ого, деякі за-
прагнули до-

В

Служби ИР

вилучених на-
документів
ли працювати.
зі спеціаліс-
я і буквально
пояснили, що
иво, а й конче
вати і не три-
авимо собі за
побільше
льної відпо-
оронь Боже!
завдання —
ту, зароблe-
високоякісний
вання на-
держав. Щоб
иг законним
атися кожний
раїни, а не
діл
ки обляє
ативнин пра-
ічний робіт-
ди, які зали-
пішли, ска-
ні детективи
охорону яко-
кого мільйо-
них професі-
о. Бо ми на-
ворювати в

оперативних підрозділах хороший мікроклімат, виховувати в людей повну довіру один до одного і начальника підрозділу, відчуття ліктя того, хто працює з тобою поруч. Так, у нас є проблеми і з матеріально-технічним оснащенням, і з іншим...

— «І в СБУ з квартирами сутужно» — з таким заголовком вийшла недавно одна газета.

— З житлом також є проблеми. Але люди працюють добросовісно і надійно. Сподіваємося, що й державна адміністрація області, і мерія міста допоможуть нам розв'язати житлову проблему. Принаймні перші конкретні кроки у цьому напрямі вже зроблено.

— Днями ми відзначили пам'ятну дату в історії нашого народу — 50-річчя з дня створення Української повстанської армії, загони якої в 40-х роках діяли і на Буковині, особливо в гірській місцевості. В колишніх кадебістських архівах, які тепер підпорядковані Службі безпеки, нагромаджено багатющі матеріали, за якими можна відтворити справжнє, а не спотворене обличчя УПА. Як працює ваше управління в цьому напрямі?

— Реабілітація невинно репресованих — один з провідних напрямів нашої роботи. Зокрема, як слідчого відділу, так і групи з реабілітації. Думаю, що цю роботу ми завершимо до весни майбутнього року.

Що стосується діяльності УПА, то я стою на центристських позиціях. Як дико звучало донедавна твердження, що всі упівці, мовляв, «бандити», «найлютіші вороги українського народу», так само неправильно робити з усіх їх національних героїв. Були й звичайні дезертири, які, ховаючись від мобілізації в армію, пересиджували в лісі. Були й такі, що взяли зброю в руки для того, щоб звести особисті рахунки з сусідами. Як були, звичайно, і герої, які вмирали за незалежну Україну. І в даному разі ми завжди повинні брати за свідків факти. І в оцінці цієї неоднозначної сторінки нашої історії мені, мабуть, найбільше імпонує виважена позиція відомого діяча українського національно-визвольного руху Данила Шумука, яку він виклав у своїй книзі «За східним обрієм».

— До речі, у спогадах «Я знав Василя Стуса» він пише: «Багато у нашому минулому є такого, що тепер ми хотіли б, щоб його не було, але, що ж поробимо, коли воно таки було». І все ж таки у середовищі української еміграції багато людей вельми критично ставляться до міркувань пана Шумука.

— Не судіть інших — і самі не будете судимі. Не треба забувати цю біблійську мудрість. Мені здається, що людина, яка працювала референтом з пропаганди в ОУН, яка спізнала жах і німецьких, і радянських концтаборів, не просто жонглює думками. Вона виcтраждала їх.

— Жодна спецслужба не може обійтися без своїх помічників, яких у нас презирливо називають «стукачами».

— Навіщо так грубо! Наші неординарні джерела інформації. А кожна спецслужба може називати себе такою лише тоді, коли вона оперує інформацією, якою, крім неї, не володіє ніхто. І цього просто неможливо досягти без підтримки наших добровільних помічників. Але ці люди повинні відчувати, що вони не шкодять людині зокрема і державі, народу загалом.

Треба відзначити, що й західні спецслужби сьогодні основну ставку роблять на так званий людський фактор у розвідці. Так, вони не відмовляються і від технічних засобів. Але тільки завдяки контактам з людиною, яка володіє прогностичною інформацією, тою інформацією, яка стане реальністю через рік-півтора, можна працювати з перспективою і результативно.

— Дякую за розмову!

Бесіду вели
Василь БАБУХ,
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.
Чернівці.

...ЕЗПЕКА?

...дове...є картину те, що чим да...іріше ...рішується питання про ...яцію хворих у побуті. У 1989 ро... з гуртожитків і комунальних квар... відселено 35,1 і 55,3 відсотки хво..., а у 1991-му — лише 28,3 і 43,6. ...мо результат. У тому ж 1991 ро... з 12 076 дорослих, 1324 підлітків ...608 дітей, які мешкають у тісно... контакті з хворими на активний ...ркульоз, захворіли: 68 дорослих, ...підлітків і 49 дітей, які, у свою че... стали джерелом інфекції.

...жерело інфекції — як дивно і як ...шно казати так про людину, навіть ...о вона втратила свою людську ...ущість. Але медикам не до сен...ентів — вони у стані шоку від то... що відбувається. І одну за одною ...ть депеші до Міністерства охоро... здоров'я. Але... Далеко за межі ... можливостей та повноважень ви...ть проблема. В уряді ж ніяк не ...ують на сигнали біди. В усякому ..., ніякої реакції не бачать і не ...увають фтизіатри. Як і раніше, ...вирішуються питання забезпечен... необхідними препаратами та ін...ментами: виручають запаси, та ...кільки їх вистачить? Скорочуєть... ...іжковий фонд у лікарнях і сана...ях: за їх рахунок місцеві медич...ерівники вирішують господарські ...блеми. Скорочується і корпус фти...рів: люди, як уже сказано, не ба...ть ризикувати здоров'ям за спаси... Влітку цього року Комісія Вер...ної Ради з питань здоров'я люди... зібрала пропозиції щодо оплати ... фтизіатрів, та далі діло не пі...

...ьогодні в Україні зареєстровано ...268 хворих на активний туберку... . Можна, зрозуміло, оголосити їх небезпечними для суспільства і видати відповідний закон. Папір все стерпить. А як бути з совістю, яка підказує: вони — його жертви? Так що коли говорити про відповідальність, то — про обопільну. А якщо ні, то ми ризикуємо вивести несправедливість, що існує, у новий ступінь. Чи є то ознака демократичного суспільства?

Марина ДЯТЛОВА,
оглядач з питань охорони здоров'я.

Фото Богдана ПРИЙМАКА.

На перехрестях культури

ЗГИНЬТЕ, ЖАХЛИВІ СНОВИДІННЯ!

Своїми міркуваннями після театрального фестивалю за творами Миколи Куліша у Херсоні ділиться у розмові з нашим кореспондентом письменник Микола БРАТАН.

— Протягом п'яти днів п'єси геніального українського драматурга показували кращі театри нашої країни. Гості зі Львова, Києва, Санкт-Петербурга і Філадельфії (США), земляки письменника осмислювали літературну спадщину митця і, по суті, заново відкривали для себе Миколу Куліша.

Дослідники стверджують, що персонажі Куліша — здебільшого люди скрути, вони входять у простір драми через катастрофу, драма — в їхніх душах. Але як нам перейти від примітивного стадного колективізму, що губить особистості, до людської індивідуальності, до європейської цивілізації?

— Класик, сторіччя з дня народження якого ми відзначили, міркує з цього приводу категорично: нам заважає психологічний синдром меншовартості нації. На мій погляд, митці з Харкова, Львова і Херсона саме так і «прочитали» п'єси Куліша, донесли до нас. Ми роками, десятиліттями звикли дивитися туди, «нагору», де Москва, де починалися жорстокі клешні імперії. Все, що там казали, сприймали за чисту монету. Зі шкури пнулися, щоб виконати «височайші» вказівки. Згадаймо хоча б сумнозвісні дні ДКНС. Деякі наші можновладці діяли за прикладом кулішівського Пе'ра Кирпатенка, який радив у критичні моменти вдавати з себе прихильника революції,— вивішувати портрети вождів, червоні прапори «де тільки можна». Протягом тих переломних днів нинішні послідовники Кирпатенка, траплялося, двічі чіпляли і знімали в кабінетах портрети Михайла Горбачова.

А хіба закінчилися часи русифікації періодом, коли змінював своє прізвище Мина Мазайло — Мазенін? Нині начебто правильно застерігають проти форсування у вивченні української мови. Та якось дивно виходить: із більш як півсотні херсонських міських шкіл лише одиниці піклуються про знання рідної мови. А оце недавно відзначила своє 120-річчя обласна бібліотека імені Максима Горького. Подія приємна. Однак радіти, виявляється, нічого: з майже мільйонного книжкового фонду українською мовою всього 10 відсотків. Коли ж ми, нарешті, збагнемо необхідність духовного самоповернення, національного відродження? Вважаю, що у наших бідах не варто винити росіян чи когось іншого. Самі винні. Доки не очистимо свої душі від хронічної «зони», оце прокляте відчуття меншовартості, рабської підлеглості, приниження не розвіється.

— Персонаж із п'єси «Зона» Антошка Кухман, любитель проголошувати тости за самого себе, хвалиться: мовляв, «я партії бомбометальник і пропагандист». Таких «бомбометальників» і нині доволі. «Метають» гнів на все українське, випестуване народом. Ось у херсонській газеті «Судостроитель» працівник суднобудівного заводу С. Темний називає наш офіційний малий герб держави — тризуб — символом смерті і страху. Бідкається: «Кто меня поймет, как мне ненавистен испытанный на своей шкуре этот трезубец, который сегодня ставят в паспорта». І далі: «Смотрю на «отходы с барского стола, скудно выделяемые в ветеранские магазины, и не гарантирую, что не приму участие в акции протеста». Отакої! Зі слів автора випливає: якби у ветеранських магазинах стала дешевшою ковбаса, тоді б він не був такий войовничий. А раз тут «скудно», то вже треба пускати стріли...

— Облишмо політичні симпатії чи антипатії автора. Краще скажімо про патріотизм, про той шанс, який історія дала нам для розбудови незалежної держави. Критиків нашого нелегкого становлення нині чимало, чорнять усе, що намагаємося робити, гротескно перебільшують економічні труднощі, знову кивають на рятівницю-Росію. Мимоволі згадується незабутній кулішівський Саватій Гуска, який шукав таких крапель, щоб «революція не перестала». Тільки тепер усе навиворіт. Критичних стріл нині сиплеться багато на Президента, на уряд, на пресу... На жаль, деякі критики, на кшталт названих вами, борсаються у старих догмах, стараються зберегти свої привілеї чи навіть їх ілюзію. Що вже говорити про якогось ветерана, що не хоче розлучитися з колишнім способом мислення? Он після святкування 500-річчя українського козацтва на острові Тягин кореспондент солідної газети поставив під сумнів необхідність цього заходу. Мовляв, не час цього робити, бо відривають людей від жнив, кошти марно витрачають, і тільки.

Але ж суть усіх цих «полемічних» вивертів інакша: ідея національного розкріпачення, яку проніс наш великий земляк Микола Куліш аж до свого трагічного кінця, до Соловків, визріває в оточенні недобрих нашарувань, соціальних спотворень. Нині скрізь має бути наша дума про те, як допомогти розправити плечі простому гречкосію, створити незалежну могутню економіку, високу людську культуру. Ясна річ, без пізнання істини, духу, прагнень народу, колишніх і теперішніх, справу з місця не зрушити. І Микола Куліш у цьому наш порадник, вірний супутник.

— Літературознавці відзначають, що Куліш першим досяг в українській драматургії цілісної трагедійної форми, започаткував новітні жанри «сміхової культури», сміливо ввів у фактуру своїх п'єс хроніку й цифри, народну пісню й молитву... Тобто спеціалістам є що аналізувати. У зв'язку з цим хотів би почути вашу думку щодо виступу на науковій конференції професора з Санкт-Петербурга Наталії Кузякіної. Закликаючи нас «не копати духовних траншей між Україною та Росією», вона, як мені здалося, ніяк не могла позбутися думки про якусь «вторинність» нашого драматурга, про те, що він лише учень Толстого, Чехова, Достоєвського...

— Взагалі-то Наталія Борисівна багато зробила для дослідження творчості Куліша. Вона — одна з перших у колишній імперії звернула професійну увагу на цю яскраву зірку не тільки нашої — світової літератури. І навряд чи вона хотіла принизити драматургічний ранг нашого земляка. Я зрозумів так, що Кузякіна у своєму виступі наводила поняття, ознаки, образи, характерні для творів письменників, які утверджують загальнолюдські цінності. Хоча, зізнаюсь, її полемічні закиди на адресу українських літераторів, котрі мають свіжий, неординарний погляд на російську літературу, можна віднести до старої звички «старшого брата» повчати, вказувати... Цього вже я не сприймаю.

— Куліш належить до тих трагічних, але світлих історичних фігур, що об'єднують людей, що домагаються соборного мистецтва і соборного духовного життя. Чи не так?

— Саме за це він, за словами Леся Танюка, і потрапив під прицільний вогонь імперської системи. Сторінки його п'єс «97», «Отак загинув Гуска», «Мина Мазайло», «Народний Малахій» та інших буквально кричать проти приниження гідності людини, проти соціальних чвар, жахливих сновидінь, забарвлених червоною чи якоюсь іншою партійною фарбою. Кулішові твори — світіння ідеалу, вічної краси.

Розмову вів
Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсонська область.

СТЕЛИВСЯ ЇМ ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ

ЩЕ ОДИН надзвичайно цікавий пласт з духовного минулого свого краю підняла редакція часопису «Тернопіль»: одне число-додаток вона присвятила українській гімназії, яка з 1898 по 1944 рік (з дворічною передвоєнною перервою) працювала в цьому галицькому місті.

На сторінках часопису вміщено статті з історії утворення та про діяльність гімназії, яка відіграла значну роль у культурному та суспільно-політичному розвиткові не тільки Галичини, а й усієї України. Це з її стін вийшли такі відомі люди, як патріарх Української греко-католицької церкви Йосиф Сліпий і режисер Лесь Курбас, письменники Євген Мандичевський і Петро Карманський, науковці Яким Ярема і Юрій Мушак... До речі, в додатку видруковано також наукові праці і художні твори славетних випускників цього навчального закладу, зокрема «Благодарне слово блаженнішого Йосифа 17 лютого 1972 року в храмі жировицької Матері Божої і святих мучеників Сергія і Вакха», фрагмент з антисталінського роману «Ніч і день» Володимира Гжицького, розділи з нарису «Село Черніхів» Якова Косовського.

«Рівень навчання (у гімназії — Прим. Р. В.), — пише колишній тернопільський гімназист і один з упорядників цього числа-додатку Петро Тимочко, — був справді високим, а, враховуючи те, що ніхто не вимагав від учителів певного рівня успішності, ми знали: за незадовільні знання, хто б не були твої батьки, задовільних оцінок не буде. Це яскраво підтверджується хоч би тим, що в останньому 1938/39 навчальному році із 319 учнів не переведено до вищих класів 51, що дорівнює 16 відсоткам, серед них з 19 абітурієнтів 5 не отримали атестатів зрілості. За таку «неуспішність» в радянських школах знімали з роботи будь-якого директора, а тоді це було звичайним явищем».

Варті уваги й такі дані про учнівський склад того далекого навчального року. Всі 319 учнів були українцями, з них 297 — греко-католицького обряду, 21 — православного та 1 — латинського. Хлопці переважали — їх було 193. За соціальним станом батьків склад учнів був таким: селяни — 161, робітники та ремісники — 31, священики, вчителі, адвокати та урядовці — 102, промисловці — 3, інші — 22.

Тернопільська українська гімназія не тільки давала грунтовні, міцні знання своїм випускникам, а й прищеплювала їм любов до Вітчизни, до рідного народу, виховувала справжніми українськими патріотами. Тому чимало з них у роки воєнної веремії пішли в підпілля, одягнули мундири вояків дивізії «Галичина», влилися в ряди Української повстанської армії, поклали свої молоді життя на кривавий жертовник боротьби за волю і державність України.

І оцей додаток «Тернополя» — немов тиха молитва за упокій їхніх страдницьких душ, немов скромна квітка пам'яті на їхні безіменні могили, розкидані від галицьких цвинтарів до далекої Колими.

Роман ВАТРИЧ.

ПОНЕДІЛОК

26 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Науково - популярний фільм «Врубель у Києві».
8.30 Естрадний концерт.
9.00 Художній фільм для дітей «Білий слон». (Індія).
10.20 «Закарпатські візерунки». Концерт.
10.55 Ретрокінозал. Художній фільм «За двома зайцями».
12.10 УТН.
12.25 Живе слово. Євген Маланюк.
16.00 УТН.
16.05 Чиста криниця.
16.35 Документальний телефільм «Через роки, через віки...».
17.05 Фільм-концерт «Монолог про кохання».
18.15 Шлях до себе. Всесвітній форум українців. Думки і зустрічі.
.00 УТН.
.10 Музичний фільм «Скрипка грає, голос має».
19.30 Хто ми... Громадсько-політичний відеотижневик.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Акценти.
21.55 Кінозустрічі.
22.55 Спортивна програма. Міжнародний турнір з «Карате-до». Чемпіонат Європи з волейболу між збірними командами України і Естонії.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 «Каталажка». Художній фільм.
.30 Авторська програма Е. Рязанова. Розмова на свіжому повітрі. Частина 3. Ю. Левитанський.
10.30 «Російська пісня». Документальний телефільм.
.00 Новини (з сурдоперекладом).
.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Телемікст.
15.05 Блокнот.
15.10 Уолт Дісней представляє...
16.00 Асоціація дитячого телебачення. «Казкова подорож містера Більбо Бегтінса-Хоббіта».
17.00 Новини.
17.25 НЕП.
17.55 Зоряний час.
18.35 Футбольний огляд.
19.05 Книжковий двір.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телесеріалу «Дрібниці життя». 5 серія.
21.10 «Нова студія» представляє: Бомонд.
21.25 Одкак.
21.35 Ситуація.
22.05 Євгеник і...
22.10 Ми...
22.15 Бім-бом.
.25 Мегамікс.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

11.00 Денний сеанс. «Два рядки дрібним шрифтом». Художній фільм.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 «Бурда моден» пропонує...
15.30 Обговорення австрійського телефільму «Сім'я Смирнових. Як жити далі?».
15.45 ТрансРосефір. Відображення.
16.30 Там-там-новини.
16.45 Давайте з'ясуємс.
17.00 Ностальгічні посиденьки.
17.45 Пророк імперії і апостол людяності. До 150-річчя від дня народження В. Верещагіна.
18.30 Київська панорама.
18.45 Музичний фільм «Вихиляс».
19.00 Візитка.
19.05 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Бізнес-менеджмент (Уорлднет, США).
20.20 Візитка.
20.25 Мультфільм для дорослих.
20.45 Художній фільм «Цвіт граната».
22.30 СІТ-3.
22.40 Лантух солі.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.25 Худ. фільм «Право на постріл».
14.50 «Хвіст павича».
15.15 Худ. фільм «Джинсовий поліцейський».
16.50 Відеомузика.
18.35 Мультфільми.
19.00 Худ. фільм «Жінка у червоному».
19.30 Відеомузика.
20.50 Худ. фільм «Палаюче небо». 3-я частина.

ВІВТОРОК

27 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої.
9.00 Художній телефільм «Люди і дельфіни». 1 серія.
10.10 Доброго вам здоров'я. Нове в лікуванні жовчнокам'яної хвороби.
10.45 Документальний телефільм «Мені наснився сон».
11.05 Кінозустрічі.
12.05 УТН.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.35 Музичні ілюзії...
17.05 На допомогу школі. Українська література. 10 кл. І. Франко. «З вершин і низин».
17.35 Канал «Д».
18.35 Фільм-концерт «Осінні контрасти».
19.00 УТН.
19.10 Прем'єра документального телефільму «Непоховані, невідомі...» («Укртелефільм»).
19.30 Студія «1 грудня».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Е. Гріг. Норвезькі мелодії.
21.50 Художній фільм «Якби...». (Індія).

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.05 У світі тварин.
9.55 Мультфільм.
10.00 Футбольний огляд.
10.30 «Дрібниці життя». Художній телесеріал. 5 серія.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 1 серія.
12.25 «Прем'єра». Художній фільм.
14.00 Новини.
14.25 Діловий вісник.
14.40 Світ грошей Адама Сміта.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Наш музичний клуб.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 «Як старий корову продавав». Мультфільм.
17.30 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє.
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Мініатюра.
19.00 Тема.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «Шельма». Художній фільм.
22.00 Воєнне ревю.
22.30 Телемемуари.
23.00 Новини.
23.25 Любов з першого погляду. День 1.
0.00 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 1 серія.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

11.00 Денний сеанс. «Дама з собачкою». Художній фільм.
12.25 Мульти-пульти.
12.35 Т. Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Телебіржа.
15.30 Мульти-пульти.
15.40 «Бадабоки». Програма для дошкільнят (Франція).
16.00 Там-там-новини.
16.15 ТрансРосефір. Європа—Азія.
17.00 Могікани. Аркадій Райкін.
17.30 Парламентський вісник.
17.45 Музичний фільм «Спогад».
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.00 Київська панорама.
19.20 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 91 серія.
20.10 Телебіржа інформує.
20.20 На шостій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.15 Худ. фільм «Після дощику в четвер».
14.25 Мультфільми.
14.40 Худ. фільм «Один і без зброї».
19.10 Мультфільми.
19.30 Худ. фільм «Грім небесний».
20.55 Відеомузика.
21.15 Худ. фільм «Палаюче небо». 4-а частина.

СЕРЕДА

28 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої.
9.00 Свічадо.
10.00 Камерна музика. Віолончель.
10.35 Шкільний екран. 5 кл. Казка в музиці. Засоби виразності.
11.05 Художній телефільм «Люди і дельфіни». 2 серія.
12.25 УТН.
12.40 Документальний телефільм «Яйце динозавра».
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселкове розмаїття.
16.35 Телефільм «Українська палітра» («Укрвідео»).
16.55 На допомогу школі. Історія України. 8 кл. «Запорозька Січ — козацька держава на Дніпрі».
17.30 Футбол. Товариська зустріч. Збірна Беларусі — збірна України.
19.15 УТН.
19.25 Музичний фільм «Весела прогулянка».
19.45 Наше коло.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Акценти.
21.55 Концерт артистів Словенської опери.
23.30 УТН.
23.45 Продовження концерту артистів Словенської опери.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Наш музичний клуб.
10.30 «Прочани». Документальний телефільм.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 2 серія.
12.25 «Анна Лііса». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Надія. Благодійний концерт для дітей-сиріт.
17.00 Новини.
17.25 Вечір телебачення Туреччини.
18.00 Г. Свиридов. Маленький триптих.
18.10 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.55 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату світу. Збірна Росії — збірна Люксембургу. 2 тайм.
19.50 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Репортаж ні про що.
20.50 Вечір телебачення Туреччини. Прем'єра художнього фільму «Розкидане ліжко».
22.20 Веді.
23.00 Новини.
23.25 Любов з першого погляду. День 2.
0.00 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 2 серія.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

11.00 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 91 серія.
11.50 Гармонія землі і води.
12.05 Мегаполіс.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Бізнес: нові імена.
15.15 Термінал.
15.45 ТрансРосефір. Далекий Схід.
16.30 Там-там-новини.
16.45 Християнська програма.
17.15 Паралельні світи.
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.30 Київська панорама.
19.50 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 92 серія.
20.40 Телебіржа інформує.
20.50 На шостій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.25 Мультфільм «Вінні-Пух».
14.40 Худ. фільм «Острів загиблих кораблів».
18.45 Мультфільми.
19.00 Худ. фільм «Річка».
20.40 Відеомузика.
21.00 Худ. фільм «Джинсовий поліцейський».

ЧЕТВЕР

29 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Клас-юніор-бізнес.
10.00 Музичний фільм «Грай, моя бандуро».
10.35 Шкільний екран. Українська література. 9 кл. Г. Сковорода. «Сад божественних пісень».
11.00 Мультфільм «Бременські музиканти».
11.20 Фільм-концерт «Віденські ритми».
11.40 Шкільний екран. Історія України. 9 кл. С. Гулак-Артемовський — основоположник української оперної музики.
12.10 УТН.
12.25 Художній телефільм «Люди і дельфіни». 3 серія.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.35 Фізико-математична школа. Дещо з цікавої фізики.
17.05 Кінопрограма. Документальні телефільми «Усім нам смерть судилася зарання...», «Портрет».
18.05 Фільм-балет «Загибель троянди».
18.20 «Актрисою залишаюся назавше». Народна артистка України Зінаїда Дехтярьова.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «Спридітис».
19.30 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку.
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Хроніка МВС.
.55 Гарт.
23.25 УТН.
23.40 В гостях у «Ялти-92». На пісенному телеконкурсі «Ялта-92».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Футбол. Міжнародна зустріч. Збірна Беларусі — збірна України. 2 тайм.
10.40 «Знамените качення Тім». Мультфільм.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 3 серія.
12.40 «Кабаре мого життя». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
.05 Співає Т. Матвеєва.
16.20 ...До шістнадцяти і старші.
17.25 «Вагон 03».
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Велика прогулянка.
45 Вечірня казка.
.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
рем'єра документального телефільму «Номенклатура».
22.30 Музика в ефірі. 1 частина.
23.00 Новини.
23.25 Музика в ефірі. 2 частина.
0.55 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 3 серія.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
25 Час ділових людей.
7.55 Камера досліджує минуле. «Нові відомості про кінець світу». Документальний фільм.
9.10 Дозвілля. Увага, знімаю.
9.25 Сам собі режисер.
9.55 Караван.
10.25 Непізнаний Всесвіт.
11.00 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 92 серія.
11.25 Пілігрим.
12.35 ТІНКО.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Вчитися ринку.
15.30 Студія «Рост». Гуффі Геймз. Частина 1.
16.00 Там-там новини.
16.15 ТрансРосефір. Урал-ТБ.
17.00 Так і живемо.
17.30 Парламентський вісник.
17.45 Концерт «При свічках».
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.00 Київська панорама.
19.20 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 93 серія.
20.10 На шостій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.35 Худ. фільм «Роня — дочка розбійника».
15.10 Мультфільми.
15.30 Худ. фільм «Слуги диявола».
19.30 Мультфільми.
20.00 Телефільм «Втілення мрії». 18-та серія.
20.25 Відеомузика.
20.50 Худ. фільм «Обладунки Бога-2».

П'ЯТНИЦЯ

30 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Документальний фільм «Часи козацькі».
9.30 Фільм-концерт «Фантазія».
9.50 О. Бруштейн. «Трістан та Ізольда». Вистава.
11.40 Шкільний екран. Історія 7 кл. «Введення християнства на Русі».
12.05 Концерт, присвячений ювілею Е. Станкевича. У перерві — 12.50 УТН.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Під небом України.
16.30 Й.-С. Бах. «Чакона».
16.45 Сад, город.
17.00 Документальний телефільм «Лабіринт» («Укртелефільм»).
17.30 Концерт старовинної музики.
18.00 Документальний фільм «На цвинтарі розстріляних ілюзій».
18.30 Творчість художника Івана Лацковича.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «В країні веселій дитинства».
19.30 Окрема думка.
20.00 Чемпіонат України з футболу. «Динамо» — «Нива». 2 тайм.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Художній фільм «Ранкове шосе».
23.05 УТН.
23.20 «Едельвейс» та його гості. Концерт сучасної української музики у Кривому Розі.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Художній телефільм «Багаті теж плачуть».
9.05 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.55 ...До шістнадцяти і старші.
10.35 «Дійові особи». Документальний телефільм.
11.00 Новини.
11.20 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 4 серія.
12.40 «У сутінках». Художній фільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.10 Уолт Дісней представляє...
16.00 Центр.
16.40 Мультфільм.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 Кіноальманах «Зірки Росії». Документальний фільм.
17.45 «Вагон 03».
18.15 Людина і закон.
18.50 Поле чудес.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 У клубі детективів. Художній телефільм «Особиста зброя».
22.05 ВіД представляє: Політбюро.
22.35 Музобоз.
23.40 Авто-шоу.
23.55 Хіт-конвейєр. У перерві — 23.00 Новини.
0.55 «Дванадцять стільців». Художній телефільм. 4 серія.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Камера досліджує минуле. «Ракетна криза». 2 частина.
8.50 Дозвілля. Птахи поряд з нами.
9.05 Джентльмен-шоу.
9.35 Вітчизна моя.
10.30 Подорож душі. Письменник Г. Семенов.
11.00 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 93 серія.
11.50 Ностальгічні посиденьки.
12.20 Мульти-пульти.
12.35 Т. Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Телебіржа.
15.30 Студія «Рост». Гуффі Геймз. Частина 2.
16.00 Там-там новини.
16.15 Мінарет.
16.30 Ікиця.
17.00 М-трест.
17.15 Кіпрас Мажейка. Репортажі з НАТО.
17.45 Маленький концерт.
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.00 Київська панорама.
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України. По закінченні — розважальна програма «Бумеранг».

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.10 Худ. фільм «Слуги диявола на чортовому млині».
14.40 Мультфільми.
15.00 Худ. фільм «Пірати XX століття».
18.50 Худ. фільм «Храм кохання».
21.10 Мультфільми.
21.25 Відеомузика.
21.40 Худ. фільм «Поліцейська академія-5».

СУБОТА

31 жовтня

I ПРОГРАМА УТ

8.30 Художній фільм «Ранкове шосе».
9.55 Телефільм «Собор».
10.05 М. Пуровер. «День народження Бутуза». Вистава Рівненського обласного театру ляльок.
10.45 Салон «Соломія».
11.30 Циркова програма «Кіт і клоун».
12.15 «Як много важить слово...».
12.50 УТН.
13.00 За диригентським пультом. Народний артист України Б. Афанасьєв.
13.45 Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи.
14.15 Любителям балету.
14.50 Художній фільм «Опівнічний голос» (Китай).
16.25 Відродити душу. Невідомий Микола Глущенко.
17.00 Мультфільм «Кругосвітня подорож Віллі Фога». 5 і 6 серії.
17.50 Плеяда. Художньо-публіцистична програма.
19.00 УТН.
19.10 Співає народна артистка України Раїса Кириченко.
19.30 Вперше на екрані УТ. Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун» (Канада — Франція). 1 і 2 серії.
20.25 Говоримо українською.
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Заключний концерт учасників I Всеукраїнського музичного конкурсу «Надія». У перерві — 22.50 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.25 Ельдорадо.
8.55 Мультфільм.
9.05 По той бік рампи з посмішкою. О. Фатюшин.
9.20 Інститут людини.
9.50 Стиль.
10.20 ЕХ. Екологічна хроніка.
10.35 Справа.
10.45 Фільми нашої пам'яті. «Дівчина без адреси». Художній фільм.
12.20 Музичний кіоск.
13.00 Прем'єра документального телефільму «Нездійсненна мрія Миколи Казакова» (Франція). Фільм 2.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Америка-92: дебати претендентів.
15.05 Задзеркалля. Художній фільм «Арабела — дочка пірата».
16.55 Червоний квадрат.
17.15 Цей світ мій.
18.05 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Ворог народу — Бухарін».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 КВН-92. Друга півфінальна гра сезону — «Кунсткамера».
22.35 Європа плюс. У перерві — 23.00 Новини.

III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

10.15 Бумеранг.
11.00 Денний сеанс. «Марія, Мірабела в транзісторії». Художній фільм.
12.10 Козирна дама.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Аміга верітас. Телеконкурс юристів. Півфінал.
14.50 Пілігрим.
15.50 Прем'єра мультфільму «Дораемон» (Японія). 8 серія.
16.05 Футбол без кордонів.
17.00 К-2 представляє: «Абзац».
17.30 Парламентський вісник.
17.45 Вустами маляти.
18.15 Київська панорама.
18.35 Музичний фільм «Спомин про Лисенка».
18.55 Фотохвилинка.
19.00 Візитка.
19.05 Мультфільм «Вік динозаврів». 2 частина.
19.30 СІТ-3.
19.40 Національний парк (Уорлднет, США).
20.05 Хіт-рік.
20.30 Художній фільм «Як стати зіркою». 1 серія.
21.50 І таке інше.
22.00 Інновація Уорлднет. США
22.30 СІТ-3.
22.40 Відпочинок з джазом.
23.00 Програма «А».
23.30 Ад лібітум.
0.00 Нічний сеанс. «Унікум». Художній фільм.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.45 Мультфільм «Земля на початку світу».
13.00 Співає Стінг.
19.50 Мультфільми.
20.05 Худ. фільм «Одного разу, через 20 років».
21.35 Прем'єра програми «35 хвилин джазу».
22.00 Худ. фільм «Поліцейська академія-6».

НЕДІЛЯ

1 листопада

I ПРОГРАМА УТ

9.30 Для дітей. Художній фільм «Опудало» («Мосфільм»).
11.35 Фільм-концерт «Не журись».
12.00 Мультфільм «Розкажіть казку, лікарю».
12.40 Джерело. Фольклорне свято.
13.20 УТН.
13.30 Дитяче музичне кафе.
14.15 Село і люди.
15.15 Зичимо щастя.
16.15 Маю честь.
17.15 Свічадо. Науково-популярна передача «Альфа і омега». 1.
18.05 УТН.
18.25 Клас-юніор-бізнес. Ділова гра для школярів.
19.25 Вперше на екрані УТ. Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун». 3 і 4 серії.
20.15 УТН.
20.30 «Пригода в Королівстві». 20 серія.
21.00 Телевізійна гра «Кінопроба».
22.00 Тиждень.
22.30 Телеспортарена.
23.15 Арт-майдан.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.30 «Ялла» запрошує до чайхани.
10.00 Минуле.
10.40 «Пригоди Чорного Красунчика». Художній телефільм. 16 серія.
11.05 Нове покоління вибирає.
11.55 Чудові миті танцю. Б. Карієва.
12.50 Соло.
...0 Прем'єра телефільму «Дім на Волхонці». Фільм 3.
13.50 Кожний про своє.
14.00 Новини.
14.20 Прем'єра документального телефільму «Третя світова війна. Відлік секунд» (Карибська криза).
15.20 Клуб мандрівників.
16.10 Панорама.
...55 Уолт Дісней представляє..
17.45 Новини.
18.05 Телелоція.
18.20 Е. Олбі. «Хто боїться Вірджінії Вульф?» Прем'єра фільму-вистави театру «Современник».
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Вокзал мрії. Юрій Башмет.
23.00 Новини.
23.25 Під крилом «Золотого орла».

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

10.00 Ати-бати...
...0 Хочете, вірте...
11.00 Кінотеатр повторного фільму. «Погана хороша людина». Художній фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Телегра «Лого».
13.50 Неділя у провінції. Алупка.
14.35 «Не вирубати...» Ведучий — В. Цветов.
14.50 К-2 представляє: «Зірки Америки».
15.20 Познер і Донах'ю.
15.50 У світі тварин.
16.50 Естрадні мелодії.
17.00 Чемпіонат України з футболу. «Шахтар» — «Кривбас». У перерві — 17.45 Обличчям до столиці.
18.45 Казки, на які ми чекали...
19.00 Візитка.
19.05 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Земля, вогонь і вода (Уорлднет США).
20.10 Візитка.
20.15 Сиди і дивись.
20.25 Художній фільм «Змієлов».
21.55 Візитка.
22.00 Інновація (Уорлднет, США)
...СІТ-3.
22.40 Дорослі, як діти.

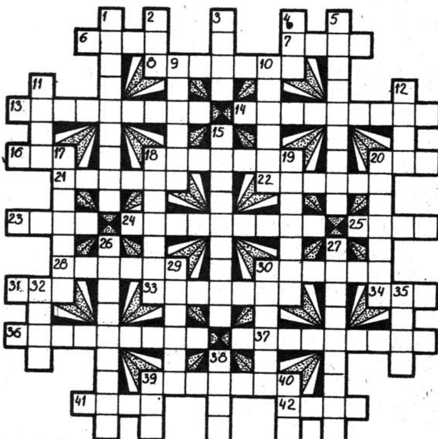
СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.15 Мультфільм «Попелюшка».
12.20 Худ. фільм «Внутрішній космос».
19.30 Худ. фільм «Митниця».
20.50 Мультфільми.
21.10 Відеомузика.
21.25 Худ. фільм «Поїзд-утікач»

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 6. Відомий італійський мандрівник і письменник XIII—XIV ст. 7. Сукупність суден однакового призначення. 8. Давньоримське судно з трьома рядами весел. 13. Велика космічна система. 14. Перевізні засоби. 16. Вождь антів, убитий готами в 375 році. 18. Льотчик-космонавт СРСР, український громадський діяч у Москві. 20. Древлянський князь, який очолював повстання древлян проти великого князя Ігоря. 21. Галицький громадський діяч міжвоєнного періоду, власник видавничого концерну «Українська преса». 22. Герой визвольної війни 1648—1654 років. 23. Давньоукраїнська богиня, мати близнят Леля й Полеля. 24. Прилад для нагрівання повітря. 25. Давня українська назва сузір'я Візничого 28. Архімандрит Києво-Печерського монастиря, який після Переяславської угоди не присягнув московському цареві. 30. Український фольклорист і етнограф, друг Івана Франка, дійсний член НТШ та АН України. 31. Комедія Арістофана. 33. Щаслива країна в ідилічній поезії 34. Одиниця земельної площі в Англії. 36. Роман Павла Загребельного. 37. Місто в Галицько-Волинському князівстві, біля якого в 1238 році Данило Галицький розгромив тевтонів 39. Українська оперна співачка, народна артистка України. 41. Роман Романа Іваничука. 42. Бог війни в давньогрецькій міфології

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Острів на Дніпрі, куди було перенесено з Хортиці Запорозьку Січ. 2. Небіж Авраама, який був свідком загибелі Содому. 3. Австрійський мандрівник, автор опису України доби гетьмана Мазепи. 4. Отруйна змія. 5. Українська назва Плеяд. 9. Особа, яка очолює вищий навчальний заклад. 10. Бальнеологічний курорт на Львівщині. 11. Містична заборона у первісних народів. 12. Декоративна споруда. 15. Струнний музичний інструмент. 17. Чернече об'єднання суворих правил у греко-католицькій церкві, засноване митрополитом Андрієм Шептицьким. 18. Ріка, в якій хрестили киян. 19. Плодове дерево. 20. Українське народне свято напередодні Нового року. 26. Необмежена влада особи чи групи людей. 27. Процес складання нової етнічної спільності. 29. Суддя у спортивному змаганні. 30. Снасті, призначені для згортання вітрил. 32. Поема Тараса Шевченка. 35. Загострений з одного кінця шматок дерева чи металу. 38. Податок, який сплачували Росії поневолені народи, що займалися мисливським промислом. 39. Розмінна монета В'єтнаму. 40. Освіжаючий напій.

Відповіді до кросворда, надрукованого 16 жовтня

По горизонталі: І. Полуботок. 8. Стажер. 9. Ожешко. 10. Самураї. 11. Хлопуша. 13. Сміла. 15. Магог. 18. Данте. 19. Александров. 20. Онагр. 22. Осока. 25. Актив. 29. «Опришки». 30. Назарет. 31. Берклі. 32. Ревінь. 33. Святослав.

По вертикалі: 2. Обжера. 3. «Україна». 4. Олонхо. 5. Озеров. 6. Стимул. 7. Округа. 10. Симоненко. 12. Антихрист. 14. Адлер 15. Макао. 16. Гуано. 17. Гідра. 18. Діона. 21. Гарлем. 23. Стиліст. 24. Канаріс. 26. Курінь. 27. Ушаков. 28. Юзівка.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34. 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.
Загальний тираж 452.974.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311203